

OP Yrityspankki Oyj:n osavuositiedot
1.1.–31.3.2018

OP Yrityspankki Oyj:n osavuositarkastus 1.1.–31.3.2018

- Konsernin tulos ennen veroja oli 150 miljoonaa euroa (133). Oman pääoman tuotto oli 12,0 prosenttia (11,1). Koko pääoman tuotto oli 0,76 prosenttia (0,70).
- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja nousi 109 miljoonaan euroon (82). Luottokanta kasvoi 7,8 prosenttia 20,4 miljardiin euroon. Kulu-tuotto-suhde oli 30,4 prosenttia (32,2).
- Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja laski 32 miljoonaan euroon (42). Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 93,2 prosenttia (95,5). Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoin oli -13 miljoonaa euroa (50).
- Muun toiminnan tulos ennen veroja oli 8 miljoonaa euroa (9). Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvänä.
- CET1-vakavaraisuus oli 15,8 prosenttia (16,0). Tavoite on 15 prosenttia.
- OP Yrityspankin uutena hallituksen puheenjohtajana aloitti 1.3.2018 oikeustieteen maisteri, MBA ja tekniikan tohtori Timo Ritakallio.
- Jouko Pölonen erosi OP Yrityspankki Oyj:n toimitusjohtajuudesta 30.4.2018. KTM, eMBA Hannu Jaatinen nimitettiin toimitusjohtajaksi 1.5. alkaen.
- Näkymät ennallaan: OP Yrityspankki -konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan muodostuvan samantasoiseksi kuin vuonna 2017.

Tulos ennen veroja, milj. €	1–3/2018	1–3/2017	Muutos, %	1–12/2017
Pankkitoiminta	109	82	32,9	344
Vahinkovakuutus	32	42	-23,4	193
Muu toiminta	8	9	-9,5	-2
Konserni yhteensä	150	133	12,1	535
Oman pääoman tuotto (ROE), %	12,0	11,1	0,9*	10,6
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,76	0,70	0,1*	0,67

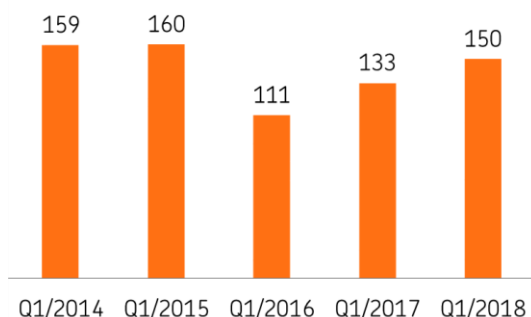
Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2017 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2017 lopun tilannetta, ellei toisin mainita. OP Yrityspankki otti käyttöön 1.1.2018 alkaen IFRS 9 -standardin "Rahoitusinstrumentit". Tuloksen vertailulukuna on käytetty IAS 39 -standardin mukaisia vuoden 2017 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty IAS 39:n mukaista lukua vuoden 2017 lopun tilanteesta, ellei toisin mainita.

* Suhdeluvun muutos

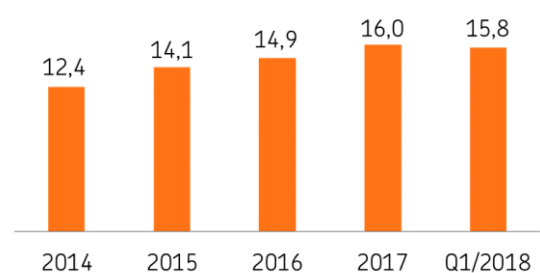
Taloudelliset tavoitteet	31.3.2018	31.12.2017	Tavoite
Asiakaskokemus, NPS (-100–+100)	71	69	70, yli ajan 90
CET1-vakavaraisuus, %	15,8	16,0	15
Taloudellisen pääomavaateen tuotto, %	18,1	17,8	22
Nykyliiketoiminnan kulut*, milj. €	538	534	Kulutaso 2020 alle 2015 tason (475)
Osinkosuhde tilikauden tuloksesta, %		49,7	50

*Kuluista vähennetty terveys- ja hyvinvointiliiketoiminnan kulut. Liukuva 12 kuukautta.

Tulos ennen veroja, milj. €

Ydinvakavaraisuussuhde (CET1), %

OP Yrityspankki Oyj:n osavuositarkastus 1.1.–31.3.2018

Sisällysluettelo

Toimintaympäristö	3
Konsernin tulos	4
Konsernin vakavaraisuus	5
Luottoluokitukset	6
Konsernin riskiasema.....	6
Segmenttien tulos	9
Pankkitoiminta.....	9
Vahinkovakuutus.....	11
Muu toiminta.....	13
Konsernin rakennejärjestelyt.....	14
Henkilöstö ja palkitseminen.....	14
Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksiä.....	14
Katsauskauden jälkeiset tapahtumat.....	14
Tuloslaskelma.....	16
Laaja tuloslaskelma.....	16
Tase.....	17
Oman pääoman muutoslaskelma	18
Rahavirtalaskelma	19
Segmenttikohtaiset tiedot.....	20
Liitetaulukot.....	22

Toimintaympäristö

Maailmantalouden kehitys jatkui hyvänä ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Talousluottamus laski silti hieman heilunnan lisääntyneen rahoitusmarkkinoilla. Euroalueella ennakkotiedot viittaavat talouden kasvaneen vuoden alussa mutta viime vuoden jälkipuolta vaisummin. Inflaatio säilyi edelleen maltillisena.

Euroopan keskuspankki leikkasi vuoden alussa arvopaperiostonsa 30 miljardiin euroon kuukaudessa. Ostot jatkuvat ainakin syyskuun loppuun saakka. EKP arvioi edelleen, että ohjauskorot säilyvät nykytasolla pidemmän aikaa ja vielä omaisuuserien ostojen päätyttyäkin.

Euribor-korot säilyivät ensimmäisellä vuosineljänneksellä lähes ennallaan. Pidemmät korot nousivat vuoden alussa vahvan taloustunnelman ja inflaatio-odotusten nousun vuoksi. Kauppapoliittisten huolien vahvistuttua pidemmät korot kääntyivät laskuun ja odotukset lyhyiden korkojen noususta lykkääntyivät.

Suomen talouden kehitys jatkui suotuisana vuoden alkukuukausina. Ennakkotietojen mukaan talous kasvoi hyvää vauhtia, mutta hieman viime vuotta hitaammin.

Taloukasvu on jatkunut laaja-alaisena. Työllisyys on kasvanut vahvasti, ja kuluttajien ja palvelualueen luottamus on kohentunut edelleen. Vienti jatkoi vuoden alussa hyvässä kasvussa, ja teollisuuden luottamus oli edelleen vahva, vaikka hiipuikin hieman. Asuntomarkkinoiden kehitys jatkui kohtalaisen myönteisenä. Asuntojen hinnat nousivat vähän lähinnä kasvukeskuksissa.

Taloukskehitys jatkuu lähiaikoina myönteisenä koko euroalueella. Rahapolitiikan normalisointi etenee rauhallisesti. Lähiaikojen suurimmat riskit liittyvät kansainväliseen politiikkaan.

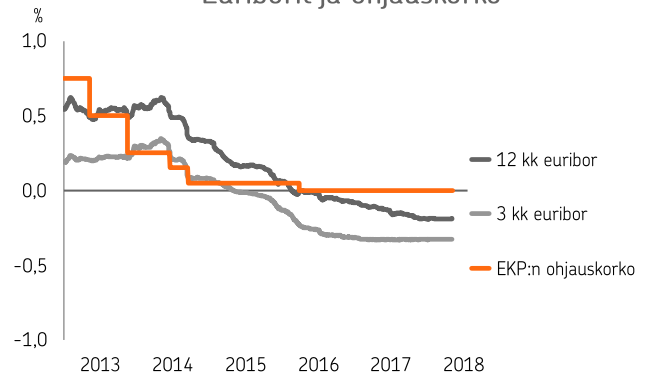
Kotitalouksien luottokanta kasvoi alkuvuonna maltillisesti. Yhteenlaskettu luottokanta kasvoi runsaat 2 prosenttia ja pelkkä asuntoluottokanta noin 2 prosenttia. Opintoluotot kasvoivat yli 20 prosenttia opintotukiudistuksen lisäessä luottojen kysyntää. Yritysluottokannan kasvu hidastui syndikoitujen luottojen vähenemisen seurauksena. Pankkibarometrin mukaan kotitalous- ja yritysluottojen kysynnän odotetaan vahvistuvan.

Talletusten määrä kasvoi alkuvuonna lähes 5 prosentin vuosivauhtia. Yritystalletukset kasvoivat hieman nopeammin kuin kotitaloustalletukset.

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen arvo supistui vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä 1,6 prosenttia 114,4 miljardiin euroon. Nettomerkinnot olivat 434 miljoonaa euroa, mutta sijoitusmarkkinoiden levottomuudesta seurannut 2,3 miljardin euron negatiivinen arvomuutos painoi sijoitusrahastojen kokonaismuutoksen miinukselle.

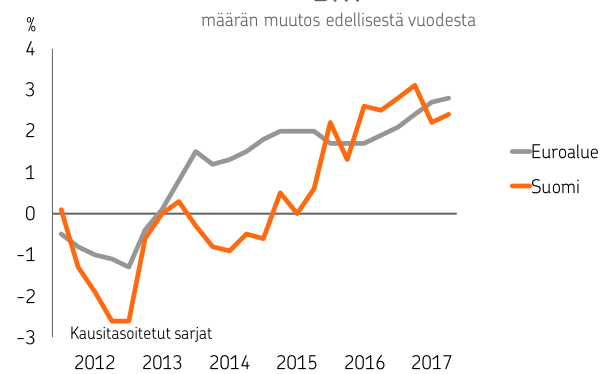
Hyvä taloudellinen vire tuki edelleen vakuutusala, mutta kireänä jatkunut hintakilpailu kaikissa asiakasryhmissä hidasti koko toimialan maksutulon kehitystä.

Euriborit ja ohjauskorko

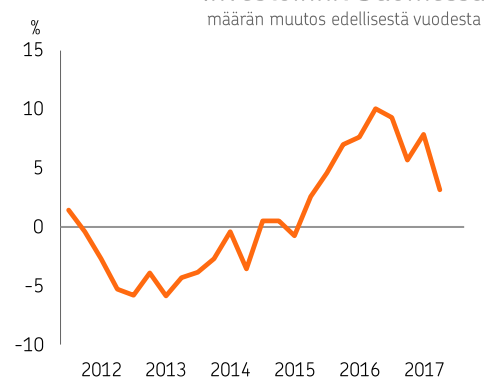
Lähde: Suomen Pankki

BKT

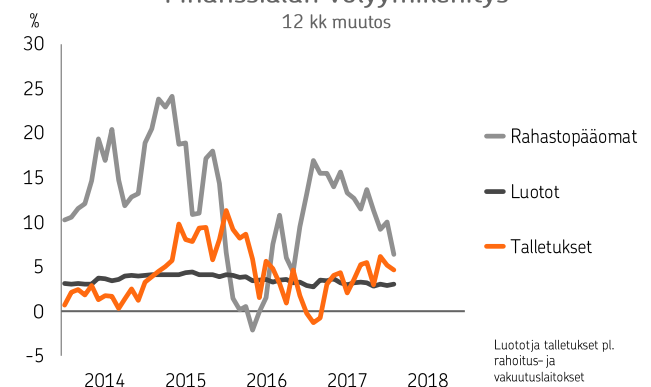
Lähteet: Eurostat, Tilastokeskus

Investoinnit Suomessa

Lähde: Tilastokeskus

Finanssialan volyymikehitys

Lähteet: Suomen Pankki, Suomen Sijoitustutkimus Oy

Konsernin tulos

Milj. €	1–3/2018	1–3/2017*	Muutos, %	1–12/2017*
Korkokate	61	55	11,0	259
Vakuutuskate	129	111	16,2	459
Nettopalkkiotuotot	-3	0		-17
Sijoitustoiminnan nettotuotot	77	104	-25,3	390
Liiketoiminnan muut tuotot	11	5		26
Tuotot yhteensä	276	276	0,1	1 117
Henkilöstökulut	46	43	5,3	164
Poistot ja arvonalentumiset	15	14	9,4	64
Liiketoiminnan muut kulut	84	80	4,4	339
Kulut yhteensä	145	138	5,2	568
Saamisten arvonalentumiset	10	-4		-12
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	0	0	2,4	-2
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	9			
Tulos ennen veroja yhteensä	150	133	12,1	535

* Vuoden 2017 vertailulukuja on muutettu liite 1 Laadintaperiaatteissa kuvatulla tavalla IFRS 15:n voimaantulon seurauksena.

Konsernin tulos

Konsernin tulos ennen veroja oli 150 miljoonaa euroa (133). Tuotot olivat vertailukauden tasolla ja kulut kasvoivat 5,2 prosenttia. Korko- ja vakuutuskatteet kasvoivat ja kuluja kasvatti ICT-kulujen kasvu. Arvonalentumisten palautukset paransivat katsauskauden tulosta.

Korkokate kasvoi 61 miljoonaan euroon (55). Korkokatetta kasvatti johdannaistoiminnan korkokate.

Vakuutuskate kasvoi 129 miljoonaan euroon (111) vakuutusmaksutuottojen kasvettua ja korvauskulujen pienentyttyä vertailukaudesta, jolloin diskonttokorkoa laskettiin. Vakuutusmaksutuottoja paransi yritysasiakkaiden vakuutusmaksutuottojen kasvu, mutta lisääntynyt hintakilpailu heijastui henkilöasiakkaissa tuottojen kehitykseen, jotka jäivät vertailukauden tasolle.

Nettopalkkiotuotot jäivät 3 miljoonaa euroa negatiivisiksi (0). Palkkiotuotot olivat vertailukauden tasolla. Konserni maksaa jäsenpankeille vahinkovakuutusten ja johdannaisten myynnistä palkkioita, jotka kasvattavat palkkiokuluja ja kääntävät nettopalkkiotuotot negatiivisiksi. Johdannaistuotteista maksetut palkkiot jäsenpankeille kasvoivat vertailukaudesta. Palkkiokulut ilman jäsenpankeille maksettua palkkioita pienenevät vertailukaudesta maksuliikekulujen laskun johdosta.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 77 miljoonaa euroa (104). Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 63 miljoonaa euroa (51) ja käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 21 miljoonaa euroa (59). IFRS 9 -standardin

käyttöönoton myötä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen sijoitusten määrä kasvoi ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien sijoitusten määrä pieneni. Muutoksen seurauksena oman pääoman ehtoisten instrumenttien myyntivoitot laskivat vertailukaudesta. Sijoitustoiminnan nettotuottoja kasvattivat markkinamuutoksista johtuva johdannaisten luotto- ja vastapuoliriskin positiiviset arvomuutokset (CVA) 3 miljoonaa euroa (10). Myyntivoitot ja tulosvaikutteiset käyvän arvon muutokset sijoituksista olivat 30 miljoonaa euroa (40). Osingot ja voitto-osuudet olivat 9 miljoonaa euroa (21).

Osaan vahinkovakuutuksen oman pääoman ehtoista sijoituksista sovelletaan väliaikaista poikkeusmenettelyä (overlay approach), mikä paransi katsauskauden tulosta 9 miljoonaa euroa. Nettomääräisesti sijoitustoiminnan tuotot pienenevät 17 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat ja olivat 11 miljoonaa euroa (5). Tuottoja kasvattivat ryhmän muilta luottolaitoksilta saadut palvelumaksut sekä takaustuotot.

Kokonaiskulut kasvoivat 5,2 prosenttia 145 miljoonaan euroon (138). Henkilöstökulut kasvoivat vertailukaudesta 2 miljoonaa euroa. Poistoja kasvatti lähinnä ICT-investointeihin liittyvä poistojen ja arvonalentumisten kasvu etenkin vahinkovakuutustoiminnassa. Liiketoiminnan muita kuluja kasvatti ICT-kulujen kasvu 3 miljoonalla eurolla. Kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostui ICT-investoinneista ja niihin liittyvistä määrittelyistä. Kehittämisen suurin osa kohdistui nykyliiketoimintaan. Kehittämismenot olivat tammi-maaliskuussa 22 miljoonaa euroa (18). Nämä sisältävät lisenssimaksuja, ostettuja palveluita, muita hankkeisiin liittyviä

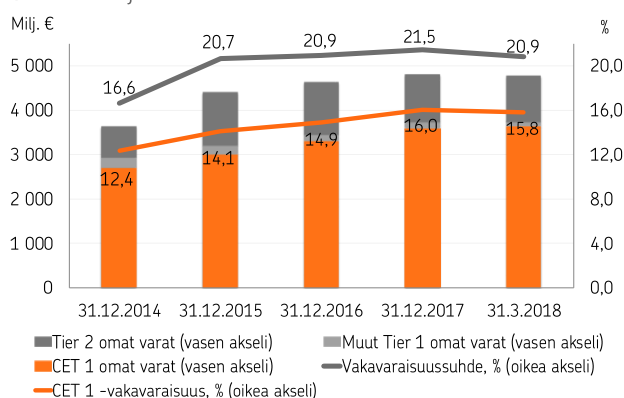
ulkokustannuksia sekä omaa työtä. Kehittämismenoista on aktivoitu 7 miljoonaa euroa (10).

Saamisten arvonalentumiset nettona paransivat tulosta 10 miljoonaa euroa. Vertailukaudella arvonalentumiset pienensivät tulosta 4 miljoonaa euroa. Saamisten arvonalentumiset on laskettu IFRS 9 -standardin odotettavissa olevien luottotappioiden mukaisesti. Toteutuneita luottotappioita oli 14 miljoonaa euroa (0), mikä osaltaan pienensi odotettavissa olevia luottotappioita, joten tällä ei ollut tulosvaikutusta. Lisäksi katsauskaudella on tarkennettu kassavirtapohjaisia luottotappioarvioita, minkä seurauksena odotettuja luottotappioita tuloutui 11 miljoonaa euroa. IFRS 9 -siirtymän johdosta arvonalennus on laskettu myös käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista tase-eristä sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista ja takaussopimuksista. Näiden arvonalennusten määrä ei ollut olennainen.

IFRS 9 -standardiin siirtyminen vähensi 1.1.2018 omaa pääomaa 45 miljoonaa euroa.

Konsernin vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus

Luottolaitosvakavaraisuus

Konsernin CET1-vakavaraisuus oli katsauskauden lopussa 15,8 prosenttia (16,0). Konsernin tavoite CET1-vakavaraisuudelle on 15 prosenttia.

Luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteeseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen minimi vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 prosenttia. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus nostaa käytännössä alarajan vakavaraisuussuhteelle 10,5 prosenttiin ja CET1-vakavaraisuudelle 7 prosenttiin.

Ydinpääoma oli katsauskauden lopussa 3,6 miljardia euroa (3,6). Ydinpääomaa kasvatti hieman Pankkitoimintasegmentin tulos.

Kokonaisriski oli katsauskauden lopussa 22,8 miljardia euroa (22,3), eli 2,2 prosenttia suurempi kuin viime vuodenvaihteessa. Luottoriskin keskimääräiset riskipainot pysyivät viime vuodenvaihteen tasolla. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään riskipainotettuina

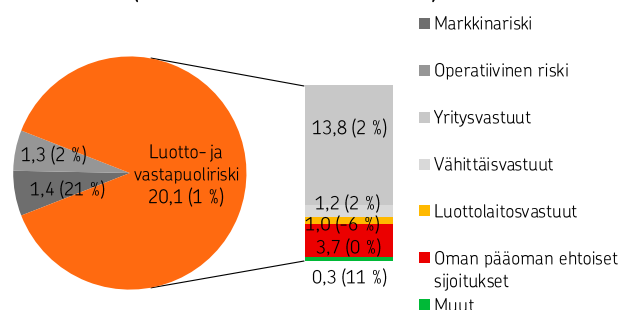
erinä EKP:n luvan mukaisesti. Oman pääoman ehtoisiin sijoituksiin sisältyy konsernin sisäisiä vakuutusyhtiöomistuksia riskipainotettuina erinä 3,7 miljardia euroa noin 280 prosentin riskipainolla.

OP Yrityspankki -konserni kuuluu OP Ryhmään, jonka vakavaraisuutta valvotaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan.

Finanssivalvonta tekee makrovakauspäätöksen neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti maaliskuussa 2018 edelleen olla asettamatta pankeille syklistä vähentävää lisäpääomavaatimusta. Asuntolainoille tuli voimaan 15 prosentin riskipainoalaraja vuoden 2018 alusta lukien vähintään kahdeksi vuodeksi. Asuntoluottojen riskipainoalaraja kohdistuu OP Ryhmään, eikä sillä ole vaikutusta OP Yrityspankkiin.

Järjestelmäriskipuskuri on lisätty luottolaitoslakiin. Finanssivalvonta voi lain mukaan asettaa järjestelmäriskipuskurin 0–5 prosenttiin.

Kokonaisriski 31.3.2018,
yhteensä 22,8 mrd. €
(muutos vuoden alusta 2 %)

EKP:n valvonta

OP Ryhmä on EKP:n valvonnassa. EKP on asettanut OP Ryhmälle valvojan arviointiin (SREP) perustuvan pääomavaatimuksen. EKP:n lisäpääomavaatimus (P2R) on 1,75 prosenttia. Lisäpääomavaatimus huomioiden OP Ryhmän vakavaraisuuden minimitaso on CET1-vakavaraisuudelle 10,8 prosenttia ja vakavaraisuussuhteelle 14,3 prosenttia. Lisäksi EKP on määrittänyt vakavaraisuusohjeistuksen (P2G), jonka määrä on 1,0 prosenttia ja jonka rikkoutuminen ei vaikuttaisi esimerkiksi voitonjakoon. Tämä ohjeistus mukaan lukien OP Ryhmän CET1-vakavaraisuusvaade on 11,8 prosenttia. OP Ryhmän vakavaraisuus ylittää minimitason selvästi. EKP:n harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus ei koske OP Yrityspankkiä.

OP Ryhmä sai 2.2.2017 EKP:n päätöksen asettaa OP Ryhmän vähittäisvastuille riskipainolattiat 18 kuukauden määräajaksi. Päätöksen taustalla ovat EKP:n havaitsemat puutteet OP Ryhmän vakavaraisuuden laskennassa käyttämän IRBA-menetelmän (Internal Ratings Based Approach) hallinnointi- ja validointiprosessissa, erityisesti validointien viivästyminen. Keskeisimmät puutteet on jo korjattu. Jäljellä olevien puutteiden

korjaaminen etenee suunnitellusti. Päätös ei koske OP Yrityspankkiä.

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua koskevan sääntelyn mukaan kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomaisella on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board). Kriisinratkaisuviranomaisella on määrittämässä kriisinratkaisulain mukaisten velkojen minimimäärää OP Ryhmän tasolla.

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Vakavaraisuusasema oli hieman viime vuodenvaihteen tasoa parempi.

Milj. €	31.3.2018	31.12.2017
Omat varat, milj. €*	929	902
Pääomavaade, milj. €*	677	666
Solvenssisuhde, %*	137	135
Solvenssisuhde, % (ilman siirtymäsääntöä)	137	135

*siirtymäsäännökset huomioiden.

Luottoluokitukset

OP Yrityspankki Oyj:n luottoluokitukset 31.3.2018

Luokitus- laitos	Lyhyt varain- hankinta	Näkymä	Pitkä varain- hankinta	Näkymä
Standard & Poor's	A-1+	Vakaa	AA-	Vakaa
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa

OP Vakuutus Oy:n luottoluokitukset 31.3.2018

Luokituslaitos	Luottoluokitus	Näkymä
Standard & Poor's	A+	Vakaa
Moody's	A3	Vakaa

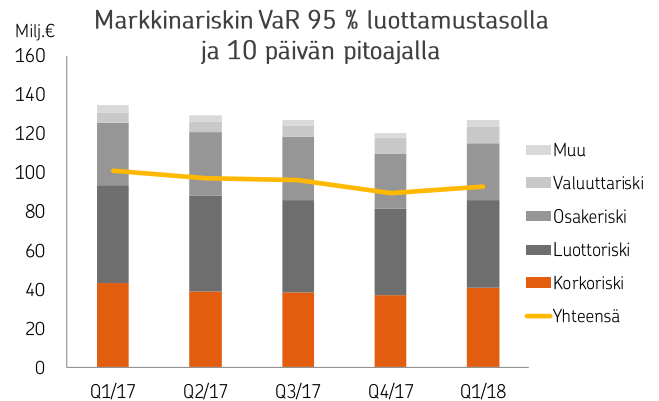
OP Yrityspankki Oyj:llä ja OP Vakuutus Oy:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limitedistä ja Moody's Investors Service Ltd:stä. Yhtiöiden luottokelpoisuutta arvioiessaan luottoluokituslaitokset ottavat huomioon koko OP Ryhmän taloudellisen aseman.

OP Yrityspankki Oyj:n ja OP Vakuutus Oy:n luottoluokitukset eivät muuttuneet katsauskaudella.

Konsernin riskiasema

Konsernin rahoitus- ja maksuvalmius on hyvä. Rahoituksen saatavuus on säilynyt hyvänä.

Konsernin markkinariskiasema oli katsauskaudella vakaa. Markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 93 miljoonaa euroa (89). VaR-tunnusluku sisältää vahinkovakuutusyhtiön kokonaistaseen, trading-toiminnan ja muun toiminnan likviditeettireservin sekä sisäisen pankin korkoposition.

Etusopijajärjestelyiden riskit liittyvät korko- ja markkinariskien, eläkkeiden tuleviin korotuksiin sekä elinajanodotteen pitenemiseen. Eläkevelvoitteen diskonttauksessa käytettävän korkotason muutoksella on olennainen vaikutus eläkevelvoitteen määrään. Katsauskaudella muihin laajan tuloksen eriin kirjattu etusopijajärjestelyiden nettovelan supistuminen paransi katsauskauden laajaa tulosta ennen veroja 3 miljoonaa euroa (3). Nettovelkaa supisti diskonttauskoron nousu.

OP Ryhmä on toimittanut vastauksensa Kilpailu- ja kuluttajavirastolta vuonna 2015 saatua selvityspyyntöön. Viranomaiset selvittävät OP Ryhmän markkina-asemaa vähittäispankkipalveluissa ja vahinkovakuutusyhtiöiden hinnoittelua. Asia on edelleen viranomais selvityksessä.

Pankkitoiminta

Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariskit.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena.

Ongelmasaamisten yhteismäärä oli 168 miljoonaa euroa (195). Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisista, muita riskillisiksi luokiteltuja saamisista sekä saamisista, joihin kohdistuu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuva lainanhoitojousto. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Järjestämättömät saamiset olivat 0,5 prosenttia (0,7) luotto- ja takauksista. Pankkitoiminnassa arvonalentumisten määrä oli 10 miljoonaa euroa positiivinen arvonalentumisten palautusten seurauksena.

Pankkitoiminnan vastuiden jakauma

	31.3.2018	31.12.2017
Pankkitoiminnan kokonaisvastuut*, mrd. euroa	31,8	31,6
josta parhaimmissa luottoluokissa**, %	66,7	68,4
josta muissa luottoluokissa (pois lukien maksukyvyttömät), %	32,8	33,0
josta maksukyvyttömiksi luokitellut, %	0,5	0,6
maksukyvyttömiksi luokitellut, milj. euroa	160,0	187,0
Yritys- ja asuntoyhteisövastuut, mrd. euroa	27,9	27,8
pankkitoiminnan kokonaisvastuista, %	87,7	87,9
josta parhaimmissa luottoluokissa (IG), %	65,4	65,4
josta muissa luottoluokissa (pois lukien maksukyvyttömät), %	34,0	34,0
josta maksukyvyttömiksi luokitellut, %	0,6	0,7
maksukyvyttömiksi luokitellut, milj. euroa	160,0	187,0
Henkilöasiakkaiden vastuut, mrd. euroa	1,7	1,7
Rahoitus- ja vakuutuslaitosten vastuut, mrd. euroa	1,3	1,2
Julkisyhteisöjen vastuut, mrd. euroa	0,9	1,0

* mukaan lukien johdannaisten asiakaskaupat

** pois lukien henkilöasiakkaat

Yhden asiakkaan vastuut ylittivät 10 prosenttia asiakasriskiä kattavista omista varoista vähennyserien ja muiden luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen. Suurten asiakasriskien määrä oli katsauskauden lopussa 0,5 miljardia euroa (1,0) ja asiakasriskejä kattavat omat varat 4,8 miljardia euroa (4,8).

Yritys- ja asuntoyhteisövastuiden merkittävimmät toimialat	31.3.2018	31.12.2017
Energia, %	13,6	14,1
Kauppa, %	10,6	10,7
Palvelut, %	9,9	9,4
Muut toimialat, %	66,0	64,5
Yhteensä	100	100

Baltian liiketoiminnan vastuut kasvoivat 2,6 miljardiin euroon (2,5), joka oli 8,1 prosenttia (7,8) Pankkitoiminnan kokonaisvastuista.

Vahinkovakuutus

Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit, eläkeluotoisen vakuutusvelan edunsaajien eliniän ennakoitua nopeampi kasvu, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso sekä vakuutusvelan diskonttokoron ja markkinakorkojen välinen ero.

Eliniän odotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi eläkeluotoista vakuutusvelkaa 45 miljoonaa euroa. Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason lasku 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 27 miljoonaa euroa.

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vahinkovakuutuksen merkittävin markkinariski on markkinakorkojen laskun vakuutusvelan arvoa ja pääomavaadetta nostava vaikutus.

Sijoitusten riskiasema oli katsauskaudella vakaa. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopulla 51 miljoonaa euroa (52). Sijoitussalkun omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkojohdannaisten lisäksi joukkovelkakirjalainoin. Salkun korko- ja luottoriski säilyi vakaana. Vakuutusvelan korkoriskin suojausastetta on nostettu merkittävästi.

Muu toiminta

Muu toiminta -segmentin keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit. Markkinariski on merkitykseltään suurin likviditeettireserviin sisältyvissä saamistodistuksissa.

Likviditeettireservin saamistodistusten markkina-arvoon suhteutettu markkinariski (VaR 95 %) pysyi vakaana katsauskaudella. Sijoitusten määrä laski hieman, eikä omaisuuslajijakaumassa tapahtunut merkittäviä muutoksia.

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiutensa OP Yrityspankin ylläpitämällä likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi riittää kattamaan lyhyen aikavälin rahoitustarpeen tiedossa olevien ja ennakoitujen maksuvirtojen sekä likviditeettistressiskenaarion osalta.

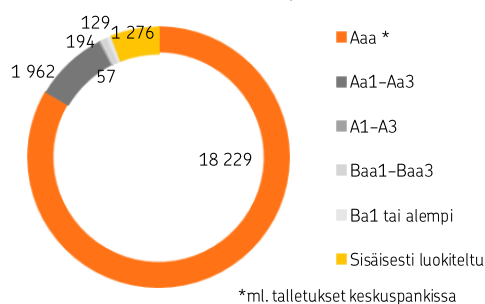
OP Ryhmän maksuvalmiutta ja likviditeettireservin riittävyyttä seurataan muun muassa maksuvalmiusvaatimusta mittaavalla LCR-suhdeluvulla. Sääntelyn mukaan LCR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia vuoden 2018 alusta alkaen. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli maaliskuun lopussa 140 prosenttia.

Likviditeettireservi

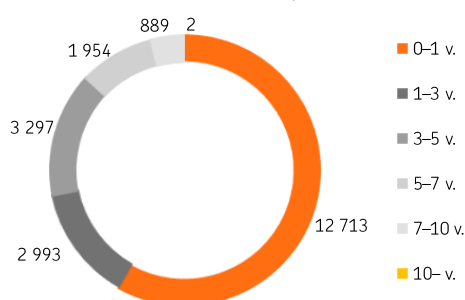
Mrd. €	31.3.2018	31.12.2017	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	11,5	12,8	-9,9
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	8,6	9,1	-4,8
Yhteensä	20,2	21,9	-7,8
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	1,7	1,5	14,2
Likviditeettireservi markkina-arvoin	21,8	23,3	-6,4
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0,7	-0,7	1,4
Likviditeettireservi vakuusarvoin	21,2	22,7	-6,7

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia, arvopaperistettuja saamisia ja vakuuskelpoisia luottoja. Likviditeettireserviin kuuluvat saamistodistukset on reservilaskelmassa arvostettu markkinoilta saataviin noteerauksiin.

Likviditeettireserviin luettavien
rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma
31.3.2018, milj.€

Likviditeettireserviin luettavien
rahoitusvarojen maturiteettijakauma
31.3.2018, milj.€

OP Ryhmän keskusrahallaitoksena toimivalle OP Yrityspankki Oyj:lle osuuspankit ja OP Osuuskunta tytäryhtiöineen ovat merkittävä asiakasryhmä. Muu toiminta- ja Pankkitoiminta-segmenttien yhteenlasketuista vastuista 16,1 prosenttia muodostui OP Ryhmän (pl. OP Yrityspankki -konserni) vastuista. Nämä vastuut vähenivät katsauskauden aikana 143 miljoonaa euroa eli 1,3 prosenttia. Luottokelpoisuudeltaan osuuspankkien ja OP Osuuskunnan vastuut ovat investointitasoa.

Muun toiminnan vastuiden jakauma

	31.3.2018	31.12.2017
Muun toiminnan kokonais- vastuut, mrd. euroa	35,8	37,6
Rahoitus- ja vakuutuslaitosten vastuut, mrd. euroa	17,8	18,1
Julkisyhteisöjen vastuut, mrd. euroa	16,5	18,1
Yritys- ja asuntoyhteisö-vastuut, mrd. euroa	1,6	1,4
josta parhaimmissa luottoluokissa, %	98,4	98,6
josta muissa luottoluokissa, %	1,6	1,4
Henkilöasiakkaiden vastuut, mrd. euroa	0,0	0,0

Segmenttien tulos

OP Yrityspankki -konsernin liiketoimintasegmentit ovat Pankkitoiminta ja Vahinkovakuutus. Terveys- ja hyvinvointiliiketoiminta sisältyy Vahinkovakuutus-liiketoimintasegmenttiin. Muu toiminta -segmentissä esitetään liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta, esimerkiksi OP Ryhmää ja sen liiketoimintaa tukevat toiminnot kuten keskuspankki ja likviditeettireservi. Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Pankkitoiminta

- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi 109 miljoonaan euroon (82) sijoitustoiminnan nettotuottojen kasvun ja saamisten arvonalentumisten laskun seurauksena.
- Luottokanta kasvoi vuodessa 7,8 prosenttia 20,4 miljardiin euroon.
- Arvonalentumisten palautusten johdosta arvonalentumiset kasvattivat tulosta 10 miljoonaa euroa (-4). Järjestämättömät saamiset olivat 0,5 prosenttia (0,7) luotto- ja takauskannasta.
- Kulu-tuotto-suhde oli 30,4 prosenttia (32,2).
- Pankkitoiminnan merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat rahoituksen ja maksamisen järjestelmien kehittämiseen.

Pankkitoiminnan avainlukuja

Milj. €	1–3/2018	1–3/2017	Muutos, %	1–12/2017
Korkokate	81	83	-3,0	348
Nettopalkkiotuotot	16	32	-49,2	129
Sijoitustoiminnan nettotuotot	40	10		18
Liiketoiminnan muut tuotot	6	2		24
Tuotot yhteensä	143	127	12,2	520
Henkilöstökulut	16	14	7,6	54
Poistot ja arvonalentumiset	3	2	40,7	11
Liiketoiminnan muut kulut	24	24	1,6	98
Kulut yhteensä	43	41	6,0	163
Saamisten arvonalentumiset	10	-4		-12
Tulos ennen veroja	109	82	32,9	344
Kulu-tuotto-suhde, %	30,4	32,2		31,4
Luottokanta, mrd. €	20,4	18,9	7,8	20,1
Takauskanta, mrd. €	2,4	2,4	-1,4	2,4
Yritysluottojen keskimarginaali, %	1,27	1,44		1,25
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %*	0,5	0,7	-0,2***	0,7
Terveet lainanhoitajastot luotto- ja takauskannasta, %**	0,2	0,2	0,0***	0,2
Henkilömäärä	654	648		628

* Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä tällaisiin saamiin kohdistuneita asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitajastot.

** Terveet lainanhoitajastot eivät ole järjestämättömiä.

*** Suhdeluvun muutos.

Pankkitoiminnan luottokanta kasvoi vuodessa 7,8 prosenttia 20,4 miljardiin euroon. Takauskanta oli 2,4 miljardia euroa (2,4) ja sitovat nostamattomat luottolimiitit olivat 4,4 miljardia euroa (4,5).

OP Yrityspankki on välittäjänä kahdessa Euroopan investointirahaston (EIR) takaamassa rahoitusohjelmassa, jotka mahdollistavat yhteensä 300 miljoonan euron rahoituksen pk-yrityksille. EIR antaa luotoille 50 prosentin riskinjakotakauksen.

Ohjelmat on suunnattu kasvavien ja innovatiivisten yritysten hankkeisiin sekä investointeihin. Maaliskuussa 2016 allekirjoitettu rahoitusohjelma on tarkoitettu alle 500 henkilölle työllistävälle yrityksille, ja tammikuussa 2017 allekirjoitettu ohjelma alle 250 henkilöä työllistävälle yrityksille. OP on myöntänyt ohjelmien puitteissa jo noin 400 yrityslainaa, yhteensä 285 miljoonaa euroa.

Lisäksi OP Yrityspankki on välittäjänä Euroopan investointipankin (EIP) takausohjelmassa suurille ja keskisuurille yrityksille. Marraskuussa 2017 allekirjoitetun sopimuksen myötä OP Yrityspankki toi keskisuurten suomalaisyritysten saataville 300 miljoonan euron rahoituspaketin.

Odotukset korkojen noususta kasvattivat korkosuojien myyntiä henkilö- ja yritysasiakkaille.

Pankkitoiminnan tulos

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi 32,9 prosenttia 109 miljoonaan euroon (82). Tuotot kasvoivat 12,2 prosenttia ja kulut 6,0 prosenttia. Tuottojen kasvun seurauksena kulu-tuotto-suhde parani 30,4 prosenttiin (32,2).

Johdannaistoiminta laski korkokatetta 3,0 prosenttia 81 miljoonaan euroon.

Pankkitoiminnan nettopalkkiotuotot laskivat 49,2 prosenttia 16 miljoonaan euroon (32). Nettopalkkiotuottojen laskuun on syynä tiettyjen johdannaistoiminnan asiakastuottojen sisällyttäminen katsauskaudella Pankkitoiminnan sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Vertailukaudella nämä sisältyivät nettopalkkiotuottoihin.

Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat vertailukaudesta 30 miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan nettotuottoja kasvatti 16 miljoonan euron osakkeisiin liittyvä myyntivoitto. Johdannaistoiminta kasvatti erään sisältyviä kaupankäynnin nettotuottoja 13 miljoonaa euroa. Johdannaistoimintaan liittyvä CVA-arvostus oli 3 miljoonaa euroa, kun se oli vertailukaudella 11 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muita tuottoja kasvattivat ryhmän muilta luottolaitoksilta saadut palvelumaksut sekä takaustuotot, jotka olivat 4 miljoonaa euroa vertailukautta suuremmat.

Pankkitoiminnassa arvonalentumisten määrä oli 10 miljoonaa euroa positiivinen arvonalentumisten palautusten seurauksena. Järjestämättömät saamiset olivat 0,5 (0,7) prosenttia luotto- ja takauksista.

Pankkitoiminnan kulut olivat 43 miljoonaa euroa (41). Henkilöstökulut kasvoivat 2 miljoonaa euroa vertailukaudesta 16 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut olivat vertailukauden tasolla eli 24 miljoonaa euroa. ICT-kulut olivat 13 miljoonaa euroa (14) miljoonaa euroa.

Vahinkovakuutus

- Tulos ennen veroja oli 32 miljoonaa euroa (42).
- Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 2,4 prosenttia.
- Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 93,2 prosenttia (95,5) ja operatiivinen liikekulusuhde 21,1 prosenttia (19,7). Yhdistetty kulusuhde oli 94,7 prosenttia (97,0).
- Sijoitustoiminnan nettotuotot väliaikainen poikkeusmenettely huomioden olivat 14 miljoonaa euroa (39). Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoin oli -13 miljoonaa euroa (50).
- Kehityspanostukset kohdistuivat sähköisten palveluiden kehittämiseen ja aloitettuun perusjärjestelmä uudistukseen.

Vahinkovakuutuksen avainlukuja

Milj. €	1–3/2018	1–3/2017	Muutos, %	1–12/2017
Vakuutusmaksutuotot	358	350	2,4	1 432
Korvauskulut	228	238	-4,1	970
Muut kulut	0	1	-45,6	3
Vakuutuskate	130	111	16,5	459
Sijoitustoiminnan nettotuotot	3	39	-92,9	176
Muut nettotuotot	-13	-17	-26,4	-68
Tuotot yhteensä	120	133	-10,0	568
Henkilöstökulut	28	27	5,7	102
Poistot ja arvonalentumiset	12	11	7,8	50
Liiketoiminnan muut kulut	58	53	10,2	221
Kulut yhteensä	98	90	8,6	373
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-0	-0	2,4	-2
Väliaikainen poikkeusmenettely	11			
Tulos ennen veroja	32	42	-23,4	193
Yhdistetty kulusuhde, %	94,7	97,0		97,6
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	93,2	95,5		96,1
Operatiivinen vahinkosuhde, %	72,1	75,8		75,8
Operatiivinen liikekulusuhde, %	21,1	19,7		20,3
Operatiivinen riskisuhde, %	65,6	69,9		69,3
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	27,7	25,6		26,9
Solvenssisuhde (Solvenssi II), %*	137	153		135
Suurvahinkojen omalla vastuulla oleva korvausmeno	18	20		78
Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin (run off -tulos)	5	3		35
Henkilömäärä	1 791	1 741		1 774

*Luku on esitetty siirtymäsäännökset huomioden.

Yritysassiakkaiden ja Baltian vakuutusmaksutuotot kasvoivat. Henkilöasiakkaiden vakuutusmaksutuotot jäivät vertailukauden tasolle hintakilpailun vaikutuksesta. Piristynyt talouskehitys heijastui yritysasiakkaiden maksutuottojen kehitykseen.

Pankki- ja vakuutusasiointin kertyviä OP-bonusia käytettiin 580 000 vakuutuslaskuun (574 000), joista 81 500 laskua (74 000) maksettiin kokonaan bonuksilla. Bonuksilla maksettujen vakuutusmaksujen määrä oli 28 miljoonaa euroa (27).

Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat sähköisten asiointi- ja ostopalvelujen kehittämiseen sekä aloitettuun perusjärjestelmien uudistamiseen. Verkko- ja mobiiliasiointin

kehittäminen niin vakuutus- kuin korvauspalvelussa on vahinkovakuutuksen keskeisiä painopisteitä.

Katsauskaudella uudistettiin moottoripyörä vakuutus, jonka myynti alkoi huhtikuun alussa.

Virossa vahinkovakuutustoimintaa harjoittava Seesam Insurance AS -yhtiö sivuliikkeineen myydään Vienna Insurance Groupille. Yrityskaupan on tarkoitus toteutua vuoden 2018 aikana, mikäli kaupalle saadaan viranomaisten hyväksyntä ja kaupan edellytykset muutoin täyttyvät.

Vahinkovakuutuksen tulos

Tulos ennen veroja oli 32 miljoonaa euroa (42). Vakuutuskate kasvoi 16,5 prosenttia 130 miljoonaan euroon. Sijoitustoiminnan nettotuotot väliaikainen poikkeusmenettely huomioiden olivat 14 miljoonaa euroa (39). Sijoitusten myyntivoitot olivat 3 miljoonaa euroa (24).

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 93,2 prosenttia (95,5). Operatiiviset tunnusluvut vertailukaudella sisältävät diskonttokoron muutosten vaikutukset, mutta eivät sisällä poistoja yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä. Diskonttokoron lasku kasvatti vertailukauden korvauskuluja 13 miljoonaa euroa ja heikensi operatiivista yhdistettyä kulusuhdetta 3,6 prosenttiyksikköä.

Vakuutusmaksutuotot

Milj. €	1–3/2018	1–3/2017	Muutos, %
Henkilöasiakkaat	192	191	0,2
Yritysassiakkaat	151	144	5,1
Baltia	16	15	3,1
Yhteensä	358	350	2,4

Korvauskulut ilman diskonttokoron laskua kasvoivat 1,3 prosenttia. Uusista omaisuuden ja toiminnan suurvahingoista aiheutuva korvausmeno oli vertailukautta pienempi. Tammi–maaliskuussa kirjattiin 20 (19) uutta omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 18 miljoonaa euroa (20). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutos oli vertailukautta suurempi. Tammi–maaliskuussa eläkkeiden korvausvastuun muutos oli 10 miljoonaa euroa (-5).

Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin ilman diskonttokoron muutoksen vaikutusta paransivat vakuutusteknistä katetta 5 miljoonaa euroa (3). Operatiivinen vahinkosuhde oli 72,1 prosenttia (75,8). Operatiivinen risksuhde ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 65,6 prosenttia (69,9).

Kulut kasvoivat 8,6 prosenttia ICT-kulujen kasvun sekä terveys- ja hyvinvointiliiketoiminnan laajentumisen johdosta ja olivat 7 miljoonaa euroa suuremmat kuin vertailukaudella. Operatiivinen liikekulusuhde oli 21,1 prosenttia (19,7). Operatiivinen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut, oli 27,7 prosenttia (25,6).

Operatiivinen vakuutustekninen kate ja yhdistetty kulusuhde (CR)

	1–3/2018		1–3/2017	
	Kate, milj. €	CR, %	Kate, milj. €	CR, %
Henkilöasiakkaat	19	90,0	26	86,3
Yritysassiakkaat	2	98,9	-11	107,5
Baltia	3	78,2	0	98,3
Yhteensä	24	93,2	16	95,5

Hintakilpailun kiristyminen rasitti henkilöasiakkaiden kannattavuutta. Baltiassa vahinkokehitys oli suotuisa.

Sijoitustoiminta

Vahinkovakuutuksen sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoin oli -13 miljoonaa euroa (50). Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisen vakuutusvelan arvonmuutos.

Sijoituskannan jakauma

%	31.3.2018	31.12.2017
Joukkolainat ja korkorahastot	70,6	68,0
Vaihtoehtoiset sijoitukset	4,8	4,7
Osakkeet	9,2	8,5
Pääomasijoitukset	2,1	1,9
Kiinteistöt	8,4	8,3
Rahamarkkinat	4,9	8,5
Yhteensä	100	100

Vahinkovakuutustoiminnan sijoituskanta oli katsauskauden lopussa 3 836 miljoonaa euroa (3 903). Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus oli 95 prosenttia (95) ja 63 prosenttia (65) sijoituksista oli vähintään A–luokitelluissa saamisissa. Katsauskauden lopussa korkosijoitusten modifioitu duraatio oli 4,6 (5,1).

Suorien joukkovelkakirjalainasijoitusten keskimääräinen tuotto oli eräpäivään instrumenttien hankintahinnalla laskettuna (running yield) 1,5 prosenttia (1,7).

Terveys ja hyvinvointi

Pohjola Terveiden toiminta laajentuu, kun toukokuussa avataan viides sairaala Turkuun ja syksyllä lääkärikeskukset Lappeenrantaan ja Poriin. Tällä hetkellä Pohjola Terveydellä on sairaalat Helsingissä, Kuopiossa, Tampereella ja Oulussa.

Muu toiminta

- Tulos ennen veroja oli 8 miljoonaa euroa (9).
- Tulos sisälsi saamistodistusten myyntivoittoja 15 miljoonaa euroa (8) ja osinkotuottoja 1 miljoonaa euroa (7).
- Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvänä.

Muu toiminta –segmentin avainlukuja

Milj. €	1–3/2018	1–3/2017	Muutos, %	1–12/2017
Korkokate	-13	-22	-38,2	-68
Nettopalkkiotuotot	-7	-18	-59,8	-94
Sijoitustoiminnan nettotuotot	33	54	-38,9	195
Liiketoiminnan muut tuotot	2	3	-38,8	8
Tuotot yhteensä	14	17	-18,4	41
Henkilöstökulut	2	2	-15,5	8
Muut kulut	4	6	-28,5	36
Kulut yhteensä	6	8	-25,2	43
Saamisten arvonalentumiset	0	0		0
Tulos ennen veroja	8	9	-9,5	-2
Saamiset ja velat yhteenliittymän keskusyhteisölle ja jäsenluottolaitoksille, nettorahoitusasema, mrd. €	-0,6	1,3		-0,1
Henkilömäärä	50	73		50

Muun toiminnan tulos

Muu toiminta –segmentin tulos ennen veroja oli 8 miljoonaa euroa (9). Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 24 miljoonaa euroa negatiivinen (17).

OP Yrityspankin back office -toiminnot siirrettiin OP Ryhmässä keskitettyihin palveluihin, mikä pienensi henkilömäärää vertailukaudesta.

Johdannaistoiminta kasvatti korkokatetta ja laski sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyviä kaupankäynnin nettotuottoja. Konsernin kirjauskäytännön mukaan johdannaisinstrumenttien tuottoja sisältyy sekä korkokatteeseen että kaupankäynnin nettotuottoihin. Tuottojen jakautuminen näiden tuloslaskelmaerien kesken saattaa vaihdella merkittävästi riippuen positionhoidossa kulloinkin käytettävistä johdannaisinstrumenteista. Sijoitustoiminnan nettotuotot pienenevät vertailukaudesta 21 miljoonaa euroa, kun johdannaistoiminta pienensi erään sisältyviä kaupankäynnin nettotuottoja. Lisäksi sijoitustoiminnan nettotuottoja heikensivät tiettyjen johdannaistuotteiden asiakastuottojen sisältyminen katsauskauden alusta suoraan Pankkitoimintaan. Sijoitustoiminnan nettotuotot sisälsivät saamistodistusten myyntivoittoja 15 miljoonaa euroa (8) ja osinkotuottoja 1 miljoonaa euroa (7). Vertailukaudella osinkotuottoihin sisältyi Suomen Luotto-osuuskunnalta saatua osuuspääoman korkoa 7 miljoonaa euroa.

Nettopalkkiotuotot kasvoivat vertailukaudesta. Katsauskauden alusta tiettyjen johdannaistuotteiden asiakastuotot sisällytettiin suoraan Pankkitoimintaan, mikä pienensi Muu toiminta –segmentistä maksettavia palkkiokuluja.

Nettopalkkiotuottoja kasvattivat katsauskaudella tietyt johdannaispalkkiot, jotka vertailukaudella sisältyivät Muun toiminnan sijoitustoiminnan nettotuottoihin ja hyvitetiin Muusta toiminnasta Pankkitoimintaan nettopalkkiotuottona.

Konsernin rakennejärjestelyt

Virossa vahinkovakuutustoimintaa harjoittava Seesam Insurance AS -yhtiö sivuliikkeineen myydään Vienna Insurance Groupille. Kauppari allekirjoitettiin 18.12.2017. Yrityskaupan toteutuminen edellyttää viranomaisten hyväksynnän.

Henkilöstö ja palkitseminen

Henkilöstön määrä kasvoi vuodenvaihteesta sekä pankki- että vahinkovakuutustoiminnassa. Vertailukaudella henkilöstön määrää laski OP Yrityspankin back office -toimintojen siirto OP Ryhmässä keskitettyihin palveluihin. Vahinkovakuutuksessa henkilöstön määrä kasvoi edelleen terveys- ja hyvinvointipalveluissa.

Henkilöstön määrä

	31.3.2018	31.12.2017
Pankkitoiminta	654	628
Vahinkovakuutus	1 791	1 774
Muu toiminta	50	50
Yhteensä	2 495	2 452

Pääjohtaja ja OP Yrityspankki Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Reijo Karhinen jäi johtajasopimuksensa mukaiselle eläkkeelle 31.1.2018. OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto nimitti 20.9.2017 oikeustieteen maisteri, MBA ja tekniikan tohtori Timo Ritakallion OP Ryhmän uudeksi pääjohtajaksi 1.3.2018 alkaen. Nimityksen myötä hänestä tuli myös OP Yrityspankki Oyj:n hallituksen puheenjohtaja. Timo Ritakallio siirtyi OP Ryhmään Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen toimitusjohtajan paikalta. Hallituksen puheenjohtajan tehtäviä hoiti 1.–28.2.2018 ryhmäpalveluiden johtaja Tony Vepsäläinen.

Toimitusjohtaja Jouko Pölönen erosi 30.4.2018 siirtyäkseen Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen toimitusjohtajaksi.

Hallituksen jäsen Jari Himanen eroaa hallituksen jäsenyydestä 6.5.2018 siirtyäkseen OP Suur-Savon toimitusjohtajaksi. Jari Himanen on ollut hallituksen jäsen vuodesta 2016 lähtien.

OP Ryhmän ja OP Yrityspankin muuttuva palkitseminen jakautuu lyhyen aikavälin yrityskohtaiseen palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. OP Ryhmän ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitetusta kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitetusta henkilöstörahostosta. Kannustinjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely.

Pitkän aikavälin tavoitemittareiksi OP Osuuskunnan hallintoneuvosto on asettanut OP Ryhmän tuloksen ennen veroja, asiakaskokemuksen sekä digitaalisen asiainn. Ryhmätasoiset tavoitteet ovat yhtenevät johdon kannustinjärjestelmässä ja OP Ryhmän henkilöstörahostossa.

Vuosille 2017–19 on vahvistettu johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä. Palkitsemisjärjestelmä 2017–19 noudattelee edellisen kolmivuotisen ansaintajakson

pääperiaatteita. Lisäksi henkilöstölle suunnattu OP Ryhmän henkilöstörahoston palkitsemisjärjestelmä jatkuu vuoden ansaintajaksoin.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksiä

Varsinainen yhtiökokous 19.3.2018 vahvisti vuoden 2017 tilinpäätöksen, myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden ja päätti jakaa osinkoa 0,66 euroa osakkeelta yhteensä 211 miljoonaa euroa.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin OP Ryhmän pääjohtaja Timo Ritakallio ja hallituksen jäseniksi OP Ryhmän ryhmäpalveluiden johtaja Tony Vepsäläinen, OP Ryhmän talousjohtaja Harri Luhtala ja OP Ryhmän ryhmäohjauksen ja asiakkaiden johtaja Jari Himanen.

Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Raija-Leena Hankonen.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

KTM, eMBA Hannu Jaatinen on nimitetty vt. toimitusjohtajaksi 1.5.2018 alkaen. Jaatinen on toiminut OP Ryhmän OP Yrityspankki -liiketoiminta-alueen johtajana vuodesta 2014. OP Ryhmän palveluksessa hän on ollut vuodesta 1985.

Loppuvuoden näkymät

Euroalueen talouskasvun arvioidaan jatkuneen alkuvuonna edelleen, mutta hieman viime vuoden loppua hitaammin. Inflaatio säilyi edelleen maltillisena. Euroopan keskuspankin politiikka jatkui elvyttävänä, vaikka se leikkasikin arvopaperiostojen määrää. Myös Suomen talouskasvun arvioidaan kasvaneen alkuvuoden aikana hyvää vauhtia. Kasvu on ollut laaja-alaista. Työllisyys on vahvistunut, vienti on kasvanut ja luottamusindikaattorit ovat vahvalla tasolla. Talouskehityksen arvioidaan jatkuvan myös lähitulevaisuudessa myönteisenä euroalueella. Rahapolitiikan normalisointi etenee rauhallisesti ja lyhyiden markkinakorkojen nousun odotetaan olevan maltillista. Lähiaikojen suurimmat riskit liittyvät rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden lisääntymiseen sekä poliittiseen ympäristöön. Pidemmällä aikavälillä riskinä on talouskasvun jääminen vaatimattomaksi, jos taloutta ei kyetä uudistamaan riittävästi väestön ikääntyessä ja digitalisaation edetessä.

Finanssialan toimintaympäristö on ollut kokonaisuudessaan varsin suotuisa. Matala markkinakorkotaso on hidastanut pankkien korkokorotusten kasvua ja heikentänyt vakuutusyhteisöjen korkosijoitusten tuottoja, mutta parantanut samalla myös asiakkaiden luotonhoitokykyä. Arvonalentumiset ovat matalalla tasolla. Finanssialan merkittävimmät strategiset riskit liittyvät tällä hetkellä asiakaskäyttäytymisen muuttumiseen, toimintaympäristön digitalisoitumiseen, perinteisen toimialan ulkopuolelta tulevaan kilpailuun ja monimutkaistuvaan sääntelyyn. Toimialamurros uhkaa tulevina vuosina hidastaa kasvua ja rapauttaa tuottokertymää. Finanssialaa kohtaa lähivuosina voimakas uudistumisen tarve. Toimintaympäristön muutokset korostavat pitkäjänteisen uudistumisen

välttämättömyyttä sekä kannattavuuden ja vakavaraisuuden johtamisen merkitystä.

OP Yrityspankki -konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan muodostuvan samantasoisesti kuin vuonna 2017. Tulokehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät korko- ja sijoitusympäristön muutoksiin, arvonalentumisten kehitykseen, liiketoiminnan kasvuvauhtiin ja suurvahinkojen vaikutukseen korvausmenoon. Vuoden 2018 alussa käyttöön

otetun IFRS 9 -standardin arvioidaan lisäävän lyhyen aikavälin tulosvolatiliteettiä ja vähentävän heti käyttöönottonsa jälkeen sijoitustoiminnan tuottoja.

Kaikki tässä osavuositarkastuksessa esitetyt arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemys ympäristön, OP Yrityspankki -konsernin ja sen eri toimintojen kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

Tuloslaskelma

Milj. €	Liite	1–3/ 2018	1–3/ 2017
Korkokate	3	61	55
Vakuutuskate	4	129	111
Nettopalkkiotuotot	5	-3	0
Sijoitustoiminnan nettotuotot	6	77	104
Liiketoiminnan muut tuotot		11	5
Tuotot yhteensä		276	276
Henkilöstökulut		46	43
Poistot ja arvonalentumiset		15	14
Liiketoiminnan muut kulut		84	80
Kulut yhteensä		145	138
Saamisten arvonalentumiset	7	10	-4
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		0	0
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		9	
Tulos ennen veroja		150	133
Tuloverot		30	25
Kauden tulos		120	109
Jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		116	108
Määräysvallattomille omistajille		3	0
Kauden tulos		120	109
Laaja tuloslaskelma			
Kauden tulos		120	109
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)		3	3
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käyvän arvon rahaston muutos			
Käypään arvoon arvostamisesta		-36	0
Rahavirran suojauksesta		-2	0
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-9	
Muuntoerot		0	0
Tuloverot			
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)		-1	-1
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käypään arvoon arvostamisesta		7	0
Rahavirran suojauksesta		0	0
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		2	
Kauden laaja tulos		84	111
Laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		80	110
Määräysvallattomille omistajille		3	1
Kauden laaja tulos		84	111

Tase

Milj. €	Liite	31.3. 2018	31.12. 2017
Käteiset varat		11 562	12 825
Saamiset luottolaitoksilta		8 865	9 294
Johdannaissopimukset	10	3 328	3 426
Saamiset asiakkailta	12	20 434	20 120
Sijoitusomaisuus		16 148	16 144
Aineettomat hyödykkeet		770	777
Aineelliset hyödykkeet		119	115
Muut varat		2 010	1 708
Verosaamiset		52	35
Varat yhteensä		63 288	64 445
Velat luottolaitoksille		13 669	14 035
Johdannaissopimukset		3 042	3 216
Velat asiakkaille		17 306	18 837
Vakuutusvelka	13	3 412	3 143
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14	17 672	16 791
Varaukset ja muut velat		2 263	2 307
Verovelat		422	419
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 530	1 547
Velat yhteensä		59 316	60 295
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma		428	428
Käyvän arvon rahasto	15	79	164
Muut rahastot		1 093	1 093
Kertyneet voittovarot		2 314	2 404
Määräysvallattomien omistajien osuus		58	60
Oma pääoma yhteensä		3 972	4 149
Velat ja oma pääoma yhteensä		63 288	64 445

Oman pääoman muutoslaskelma

Milj. €	Omistajille kuuluva oma pääoma					Määräysval-	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	lottomien omistajien osuus	
Oma pääoma 1.1.2017	428	197	1 093	2 179	3 896	109	4 005
Tilikauden laaja tulos		-1		111	110	1	111
Kauden tulos				108	108	0	109
Muut laajan tuloksen erät		-1		3	1	1	2
Voitonjako				-201	-201		-201
Muut			0		0	-2	-2
Oma pääoma 31.3.2017	428	196	1 093	2 088	3 804	108	3 912

Milj. €	Omistajille kuuluva oma pääoma					Määräysval-	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	lottomien omistajien osuus	
Oma pääoma 31.12.2017	428	164	1 093	2 404	4 089	60	4 149
IFRS 9 -siirtymän vaikutus 1.1.2018		-46		2	-45		-45
Oma pääoma 1.1.2018	428	118	1 093	2 406	4 044	60	4 104
Tilikauden laaja tulos		-38		119	80	3	84
Kauden tulos				116	116	3	120
Muut laajan tuloksen erät		-38		2	-36		-36
Voitonjako				-211	-211		-211
Muut			0	0	0	-6	-5
Oma pääoma 31.3.2018	428	79	1 093	2 314	3 914	58	3 972

Rahavirtalaskelma

Milj. €	1–3/ 2018	1–3/ 2017
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	120	109
Kauden tulokseen tehty oikaisu	263	274
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-574	1 290
Saamiset luottolaitoksilta	222	1 202
Johdannaissopimukset	-28	-5
Saamiset asiakkailta	-333	-583
Sijoitusomaisuus	-177	799
Muut varat	-258	-122
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-1 921	1 636
Velat luottolaitoksille	-358	1 139
Johdannaissopimukset	3	-5
Velat asiakkaille	-1 531	685
Vakuutusvelka	10	19
Varaukset ja muut velat	-45	-202
Maksetut tuloverot	-24	-23
Saadut osingot	3	21
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-2 133	3 307
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-12	-21
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	4	2
B. Investointien rahavirta yhteensä	-8	-18
Rahoituksen rahavirta		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	6 274	7 612
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-5 393	-8 351
Maksetut osingot	-211	-201
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	670	-940
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-1 470	2 350
Rahavarat tilikauden alussa	13 575	9 633
Rahavarat tilikauden lopussa	12 104	11 983
Rahavarat		
Käteiset varat	11 562	11 845
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	542	138
Yhteensä	12 104	11 983

Segmenttikohtaiset tiedot

Segmenttien pääomitus perustuu luottolaitoslain mukaiseen OP Ryhmän vakavaraisuuslaskelmaan. Vakavaraisuuslaskennan mukaiset pääomavaateet on jaettu toimintasegmenteille. Pankkitoiminnalle on kohdistettu pääomia siten, että ydinvakavaraisuus (CET1) on 21 prosenttia (20). Vahinkovakuutustoiminnalle on kohdistettu pääomia siten, että solvenssisuhde (SII) on 120 prosenttia. Pääomien allokoinnilla on vaikutusta segmentin maksamiin konsernin sisäisiin korkoihin.

	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Tulos tammi–maaliskuu 2018, milj. €					
Korkokate	81	-4	-13	-2	61
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	-2	-3	5		
Vakuutuskate		130		0	129
Nettopalkkiotuotot	16	-12	-7	0	-3
Sijoitustoiminnan nettotuotot	40	3	33	2	77
Liiketoiminnan muut tuotot	6	4	2	0	11
Tuotot yhteensä	143	120	14	-1	276
Henkilöstökulut	16	28	2		46
Poistot ja arvonalentumiset	3	12	0	0	15
Liiketoiminnan muut kulut	24	58	4	-3	84
Kulut yhteensä	43	98	6	-3	145
Saamisten arvonalentumiset	10	0	0		10
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		0			0
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		11		-2	9
Tulos ennen veroja	109	32	8		150

	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Tulos tammi–maaliskuu 2017, milj. €					
Korkokate	83	-4	-22	-2	55
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	-5	-4	9		
Vakuutuskate		111			111
Nettopalkkiotuotot	32	-13	-18	0	0
Sijoitustoiminnan nettotuotot	10	39	54	1	104
Liiketoiminnan muut tuotot	2	1	3	-1	5
Tuotot yhteensä	127	133	17	-2	276
Henkilöstökulut	14	27	2		43
Poistot ja arvonalentumiset	2	11	0		14
Liiketoiminnan muut kulut	24	53	6	-2	80
Kulut yhteensä	41	90	8	-2	138
Saamisten arvonalentumiset	-4	0	0		-4
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		0			0
Tulos ennen veroja	82	42	9	0	133

Tase 31.3.2018, milj. €	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Käteiset varat	7	155	11 536	-137	11 562
Saamiset luottolaitoksilta	212	4	8 672	-24	8 865
Johdannaissopimukset	290	7	3 043	-12	3 328
Saamiset asiakkailta	20 961	0	18	-545	20 434
Sijoitusomaisuus	536	3 800	11 940	-127	16 148
Aineettomat hyödykkeet	61	682	28		770
Aineelliset hyödykkeet	0	42	76		119
Muut varat	139	956	921	-5	2 010
Verosaamiset	4	23	25		52
Varat yhteensä	22 209	5 668	36 259	-849	63 288
Velat luottolaitoksille	557		13 656	-545	13 669
Johdannaissopimukset	165	11	2 879	-13	3 042
Velat asiakkaille	11 692		5 848	-233	17 306
Vakuutusvelka		3 412			3 412
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 163		16 545	-36	17 672
Varaukset ja muut velat	916	595	756	-4	2 263
Verovelat	1	73	348	0	422
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		135	1 395		1 530
Velat yhteensä	14 494	4 226	41 428	-831	59 316
Oma pääoma					3 972

Tase 31.12.2017, milj. €	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Käteiset varat	10	318	12 807	-309	12 825
Saamiset luottolaitoksilta	208	6	9 113	-33	9 294
Johdannaissopimukset	105	10	3 320	-10	3 426
Saamiset asiakkailta	20 591	0	29	-501	20 120
Sijoitusomaisuus	527	3 543	12 205	-131	16 144
Aineettomat hyödykkeet	63	688	26		777
Aineelliset hyödykkeet	0	42	73		115
Muut varat	92	727	1 095	-205	1 708
Verosaamiset	0	17	19		35
Varat yhteensä	21 595	5 351	38 687	-1 189	64 445
Velat luottolaitoksille	506		14 030	-501	14 035
Johdannaissopimukset	118	15	3 097	-14	3 216
Velat asiakkaille	11 410		7 839	-412	18 837
Vakuutusvelka		3 143			3 143
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 178		15 649	-37	16 791
Varaukset ja muut velat	976	540	992	-202	2 307
Verovelat	1	75	343	0	419
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		135	1 412		1 547
Velat yhteensä	14 189	3 908	43 362	-1 164	60 295
Oma pääoma					4 149

Liitetaulukot

Liite 1	Laatimisperiaatteet
Liite 2	Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat
Liite 3	Korkokate
Liite 4	Vakuutuskate
Liite 5	Nettopalkkiotuotot
Liite 6	Sijoitustoiminnan nettotuotot
Liite 7	Saamisten arvonalentumiset
Liite 8	Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
Liite 9	Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
Liite 10	Johdannaissopimukset
Liite 11	Rahoitusvarat ja -velat, jotka vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely
Liite 12	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset
Liite 13	Vakuutustoiminnan velat
Liite 14	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Liite 15	Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen
Liite 16	Annetut vakuudet
Liite 17	Taseen ulkopuoliset sitoumukset
Liite 18	Luottolaitosvakavaraisuus
Liite 19	Vastuut luottoluokittain
Liite 20	Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus
Liite 21	Lähipiiriliiketoimet

Liite 1 Laatimisperiaatteet

Osavuositarkastus on laadittu IAS 34 -standardin (Osavuositarkastukset) ja konsernin vuoden 2017 tilinpäätöksessä esitettyjen laatimisperiaatteiden mukaan.

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton. Kaikki osavuositarkastuksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Osavuositarkastus on julkaistu suomen, englannin ja ruotsin kielellä. Suomenkielinen osavuositarkastus on virallinen, jota käytetään, mikäli havaitaan ristiriitaisuutta kieliversioiden välillä.

IFRS 9 -standardin käyttöönotto 1.1.2018

OP Yrityspankki otti käyttöön 1.1.2018 IFRS 9 -standardin "Rahoitusinstrumentit". IFRS 9 -standardin mukaiset OP Yrityspankin laatimisperiaatteet julkaistaan tässä osavuositarkastuksessa. IFRS 9 -standardiin siirtymän vaikutukset rahoitusinstrumenttien luokitteluun ja arvostamiseen on esitetty OP Yrityspankin vuoden 2017 tilinpäätöksen liitetiedoissa. Kirjanpitoarvoihin tehdyt oikaisut kirjattiin siirtymäpäivänä 1.1.2018 avaavan taseen omaan pääomaan. OP Yrityspankki ei ole oikaissut aikaisempien vuosien vertailutietoja.

Merkittävimmät luokittelumuutokset kohdistuivat OP Yrityspankin vahinkovakuutuksen sijoituksiin. Oman pääoman ehtoisten sijoitusten sekä rahastosijoitusten luokittelu muuttui pääsääntöisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin. OP Yrityspankki soveltaa tiettyihin vahinko- ja henkivakuutuksen oman pääoman ehtoihin sijoituksiin väliaikaista poikkeusmenettelyä (ns. overlay approach), joka palauttaa näiden sijoitusten tulosvaikutukset aiemman IAS 39 -standardin mukaisiksi. Tuloslaskelmalla esitetään uutena rivinä "väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)". Vastaava erä esitetään myös laajassa tuloslaskelmassa. Poikkeusmenettelyn piirissä olevien sijoitusten myyntivoitot esitetään osana väliaikainen poikkeusmenettely - rivin muutosta, kun ne aiemmin esitettiin myytävissä olevien sijoitusten myyntivoitoina.

Aiemmin esitettyä vaihtoehtoista tunnuslukua, saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauksista, %, ei enää esitetä, koska IFRS 9 -standardiin siirtymän myötä tunnusluku ei ole sisällöltään vertailukelpoinen. Uusina vaihtoehtoisina tunnuslukuina esitetään järjestämättömät saamiset sekä terveet lainanhoitojoustot luotto- ja takauksista, %.

Seuraavassa taulukossa on esitetty tilinpäätökseen 2017 kirjattujen IAS 39 -standardin mukaisten toteutuneiden tappioiden arvonalentumisvarauksen korvaaminen IFRS 9 mukaisilla odotettavissa olevien luottotappioiden varauksella 1.1.2018.

Taulukko saamisten arvonalentumisten muutoksista 1.1.2018

Saamisten arvonalentumiset

Taseen erät, Milj. €	Saamisten arvonalentumiset (IAS 39) 31.12.2017	Uudelleen- arvostus	Odotettavissa olevat luottotappiot (IFRS 9) 1.1.2018
Käteiset varat	-		0
Saamiset asiakkailta	222	47	269
Sijoitusomaisuus (FVOCI)	-	4	4
Taseen ulkopuoliset erät			
Luottositoumukset	-	1	1
Takaukset	-	3	3
Yhteensä	221	55	276

OP Yrityspankki on siirtynyt IFRS 9 -standardin pääsääntöisesti malleilla laskettavaan odotetun luottotappion laskentaan. Tämän johdosta aikaisemmat IAS 39 -standardin mukaiset saamis- ja saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset yhteensä 221 miljoonaa euroa on korvattu IFRS 9 -standardin mukaisilla odotettavissa olevilla luottotappioilla yhteensä 276 miljoonaa euroa.

Odotettavissa olevat luottotappiot kasvoivat kaikissa tuoteryhmissä. Suurin ECL:n kasvu oli yritysluotoissa. Lisäksi käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta arvostettavat saamistodistukset ja taseen ulkopuoliset erä huomioitiin ECL-laskennassa ensimmäistä kertaa.

Seuraavassa taulukossa esitetään ECL-laskennassa olevat vastuut ja niiden ECL:t arvonalentumisvaiheittain. Vaiheeseen 1 luokitellaan sopimukset, joiden luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alkuperäisestä. Vaiheeseen 2 luokitellaan sopimukset, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisestä. Luottoriskin merkittävän kasvun kynnysarvoina käytetään suhteellisia ja absoluuttisia kynnysarvoja sekä maksujen viivästymistä yli 30 päivällä. Joskus sopimuksella voi täytyä useampi em. kynnysarvoista. Seuraavissa taulukoissa yli 30 päivää erääntyneisiin on luokiteltu kaikki tällaiset sopimukset riippumatta siitä, onko myös jokin muu kynnysarvo täyttynyt. Vaiheeseen 3 luokitellaan maksukyvyttömät sopimukset. Taulukot eivät sisällä OP Ryhmän sisäisiä sopimuksia.

IFRS 9:n ECL-laskennan piiriin kuuluvat vastuut 1.1.2018

Taseessa olevat vastuut Milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2			Vaihe 3	Vastuut yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä		
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Yritykset	16 809	961	474	1 435	347	18 591
Kotitaloudet	1 045	138	15	153	5	1 203
Julkisyhteisöt	81	12	12	24		105
Muut	11		0	0		11
Saamiset asiakkailta yhteensä	17 946	1 111	501	1 612	352	19 910
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit						
Yritykset	594	72	0	72	3	668
Kotitaloudet	8	0	4	4	1	12
Julkisyhteisöt		5		5		5
Muut	5			0	0	5
Nostovarot ja limiitit yhteensä	607	77	4	81	3	691
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Yritykset	6 212	239		239	15	6 466
Kotitaloudet	1			0	0	1
Julkisyhteisöt						
Muut	0			0		0
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	6 213	239		239	15	6 467
Saamistodistukset						
Saamistodistukset yhteensä	14 027	30		30	1	14 058
IFRS 9 ECL-laskennan vastuut yhteensä	38 793	1 457	505	1 962	371	41 126

IFRS 9:n ECL arvonalentumisvaiheittain 1.1.2018

Taseessa olevat vastuut
sekä taseen
ulkopuoliset nostovarot
ja limiitit* Milj. €

	Vaihe 1	Vaihe 2			Vaihe 3	ECL yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä		
Saamiset asiakkailta						
Yritykset	-15	-25	-1	-26	-221	-262
Kotitaloudet	-1	-3	0	-3	-2	-6
Julkisyhteisöt	0	0	0	0		0
Muut	0			0	0	0
Saamiset asiakkailta yhteensä	-16	-28	-1	-29	-223	-268
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset**						
Yritykset	-2	-3		-3	0	-5
Kotitaloudet	0					0
Julkisyhteisöt						
Muut						
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-2	-3		-3	0	-5
Saamistodistukset***	-3	0		0	0	-4
ECL yhteensä	-22	-31	-1	-32	-223	-276

*ECL kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

**ECL kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

***ECL kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

IFRS 9:n ECL-laskennan piiriin kuuluvat vastuut 31.3.2018

Taseessa olevat vastuut Milj. €	Vaihe 1	Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Vaihe 2 Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä	Vaihe 3	Vastuut yhteensä
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Yritykset	15 971	1 050	479	1 529	346	17 846
Kotitaloudet	1 178	168	16	185	5	1 367
Julkisyhteisöt	430		12	12		441
Muut	11		14	14		25
Saamiset asiakkailta yhteensä	17 590	1 218	521	1 740	350	19 680
Taseen ulkopuoliset nostovarajat ja limiitit						
Yritykset	1 083	155	447	603	13	1 698
Kotitaloudet	18	2	9	11	1	30
Julkisyhteisöt	28		61	61		89
Muut	5		1	1		6
Nostovarajat ja limiitit yhteensä	1 134	157	518	675	14	1 823
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Yritykset	5 804	242		242	11	6 057
Kotitaloudet	1			0		1
Julkisyhteisöt	255					255
Muut	155					155
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	6 215	242		242	11	6 469
Saamistodistukset						
Saamistodistukset yhteensä	14 043	15		15	6	14 063
IFRS 9 ECL-laskennan vastuut yhteensä	38 982	1 632	1 040	2 672	381	42 035

IFRS 9 ECL arvonalentumisvaiheittain 31.3.2018

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit* Milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2		Vaihe 3	ECL yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä	
Saamiset asiakkailta					
Yritykset	-15	-38	-1	-39	-185
Kotitaloudet	-1	-3	0	-3	-2
Julkisyhteisöt	-1		0	0	
Muut	0		0	0	
Saamiset asiakkailta yhteensä	-17	-41	-1	-42	-186
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**					
Yritykset	-1	-2		-2	
Kotitaloudet	0			0	
Julkisyhteisöt					
Muut	0				
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-1	-2		-2	0
Saamistodistukset***	-3	0		0	-1
ECL yhteensä	-21	-43	-1	-44	-188

*ECL kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää

**ECL kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat

***ECL kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin

20.1.2 IFRS 9 -laatomisperiaatteet

OP Yrityspankin vuoden 2017 tilinpäätöksen laatomisperiaatteiden luku 5 Rahoitusinstrumentit on muuttunut 1.1.2018 alkaen alla selostetulla tavalla, lukuun ottamatta kappaleita 5.1 Käyvän arvon määrytyminen, 5.7 Johdannaissopimukset ja 5.8 suojauslaskenta. Lisäksi lukuun 17 Johdon harkintaa edellyttävät laatomisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät on päivitetty arvonalentumiseen liittyvät kappaleet.

5.2 Rahoitusvarat- ja velat

5.2.1 Arvostusmenetelmät

5.2.1.1 Jaksotettu hankintameno

Jaksotettu hankintameno se määrä, johon rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka on arvostettu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä, vähennettynä lyhennyksillä, lisättynä tai vähennettynä alkuperäisen määrän ja erääntyvän määrän välisen erotuksen kertyneillä, efektiivisen koron menetelmää käyttäen lasketuilla jaksotuksilla ja, kun on kyse rahoitusvaroista, oikaistuna tappiota koskevalla vähennyserällä.

Efektiivisen koron menetelmää käyttäen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan odotettavissa olevana voimassaoloaikana saatavaksi tai suoritettavaksi arvioidut maksut tulevat diskontatuiksi täsmälleen rahoitusvaroihin kuuluvan

erän bruttomääräisen kirjanpitoarvon tai rahoitusvelan jaksotetun hankintamenon suuruiseksi. Efektiivistä korkoa laskettaessa rahavirrat arvioidaan ottamalla huomioon rahoitusinstrumentin kaikki sopimusehdot ilman odotettavissa olevia luottotappioita ("ECL"). Laskelma sisältää kaikki sellaiset sopimusosapuolten välillä suoritettavat tai saatavat palkkiot ja korkopisteet, jotka ovat kiinteä osa efektiivistä korkoa, transaktiomenot sekä kaikki muut yli- tai alikurssit. Palkkioita, jotka ovat kiinteä osa rahoitusinstrumentin korkoa, ovat esim. lainan nostoon liittyvät toimisto- ja järjestelypalkkiot, ja ne jaksotetaan rahoitusinstrumentin odotettavissa olevalle juoksuajalle tai lyhyemmälle ajanjaksolle, jos se on asianmukaista. Palkkioita, jotka eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään IFRS 15 -standardin mukaisesti, ja näitä ovat esim. lainan hoitoon liittyvät maksut.

Arvioituihin rahavirtoihin sisällytetään odotettavissa olevat luottotappiot, kun lasketaan luottoriskillä oikaistua efektiivistä korkoa rahoitusvarojille, joiden katsotaan alkuperäisenä kirjaamisajankohtana olevan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja (ns. "POCI").

Korkotuotot

Korkotuotot on laskettu soveltamalla efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräiseen kirjanpitoarvoon, paitsi silloin, kun kyseessä on:

- a) ostetut tai alun perin myönnetty luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitusvarat, joiden osalta sovelletaan luottoriskillä oikaistua efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän jaksotettuun hankintamenuon
- b) rahoitusvarat, jotka eivät ole ostettuja tai alun perin myönnettyjä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja, mutta joista on myöhemmin tullut luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja (tai jotka ovat vaiheessa 3). Näiden rahoitusvarojen osalta sovelletaan efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän jaksotettuun hankintamenuon (eli nettomääräiseen kirjanpitoarvoon odotettavissa olevan luottotappion vähentämisen jälkeen).

5.2.2. Alkuperäinen kirjaaminen ja arvostaminen

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä arvostetaan rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka käypään arvoon, ja jos kyseessä on muu kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka, siihen lisätään tai siitä vähennetään rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan hankkimisesta tai liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat transaktiomenot. Välittömästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen rahoitusvarasta kirjataan odotettavissa olevia luottotappioita koskeva vähennyserä, jos rahoitusvara arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon tai käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta. Tämä aiheuttaa tuloslaskelmaan kirjanpidollisen tappion äskettäin myönnettyistä tai äskettäin ostetuista rahoitusvaroista.

5.3 Rahoitusvarojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

OP Yrityspankki luokittelee 1.1.2018 alkaen rahoitusvarat seuraaviin ryhmiin:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat (FVPL)
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat (FVOCI)
- Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat.

5.3.1 Luotot ja saamistodistukset

Luottojen ja saamistodistusten luokittelu ja myöhempi arvostaminen riippuvat seuraavista tekijöistä:

- a) OP Yrityspankin liiketoimintamallista rahoitusvarojen hallinnoinnissa
- b) rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimukseen perustuvista rahavirtaominaisuuksista.

Näiden tekijöiden perusteella OP Yrityspankki luokittelee luotot ja saamistodistukset kolmeen seuraavaan arvostusryhmään:

- 1) Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi, ja jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Erän kirjanpitoarvo sisältää odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän, ja korkotuotot kirjataan efektiivisen koron menetelmällä korkotuottoihin.
- 2) Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja ja myymällä rahoitusvaroja. Lisäksi sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Muutokset käyvässä arvossa kirjataan käyvän arvon rahastoon. Arvon alentumisvoitot tai -tappiot sekä valuuttakurssivoitot tai -tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Kun rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, siirretään käyvän arvon rahastoon kertynyt voitto tai tappio luokittelun muutoksesta johtuvana oikaisuna omasta pääomasta tulosvaikutteiseksi eräksi sijoitustoiminnan

nettotuottoihin. Efektiivisen koron menetelmää käyttäen laskettu korko kirjataan korkotuottoihin tai sijoitustoiminnan nettotuottoihin (vakuutusyhtiöiden sijoitukset).

- 3) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavia rahoitusvaroja pidetään kaupankäyntitarkoituksessa, tai kun rahoitusvara ei täytä jaksotettuun hankintahintaan tai käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavien kriteereitä. Voivot ja tappiot kirjataan sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

Liiketoimintamalli

Liiketoimintamallilla tarkoitetaan sitä, miten OP Yrityspankki hallinnoi rahoitusvarojaan rahavirtojen kerryttämiseksi. OP Yrityspankissa liiketoimintamallin ratkaisee, syntyvätkö rahavirrat pelkästään sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä vai sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä sekä rahavirroista, jotka saadaan myymällä rahoitusvara, vai onko kyseessä kaupankäynti. Kaupankäyntiliiketoimintamalliin kuuluvat rahoitusvarat arvostetaan tulosvaikutteisesti. Liiketoimintamallia arvioidessaan OP Yrityspankki ottaa huomioon tulevat toimenpiteet liiketoimintamallin tavoitteen saavuttamiseksi. Arviointiin kuuluu aikaisempi kokemus rahavirtojen keräämisestä, kuinka liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen tuloksellisuutta arvioidaan ja kuinka siitä raportoidaan yhteisön johtoon kuuluville avainhenkilöille, kuinka riskejä hallitaan ja kuinka liiketoiminnan johtajia palkitaan. Esimerkiksi OP Yrityspankin myöntämiä luottoja pidetään hallussa sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi. Lisäksi likviditeettireservisalkun liiketoimintamallin tavoitteena on kerätä sopimukseen perustuvia rahavirtoja sekä rahoitusvarojen myynti.

Rahavirtaominaisuudet

Silloin kun OP Yrityspankin liiketoimintamalli on muu kuin kaupankäynti, OP Yrityspankki arvioi, ovatko sopimukseen perustuvat rahavirrat yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa. Perustyyppisessä lainanhoitojärjestelyssä sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua ("SPPI"), jossa koron merkittävimmät osatekijät ovat korvaus rahan aika-arvosta, luottoriskistä, lainanantoon liittyvistä riskeistä ja voittomarginaalista. Valtaosa OP Yrityspankin rahoitusvaroista on perustyyppisiä lainanantojärjestelyjä.

OP Yrityspankin kaikki henkilöasiakkaille myönnettyt luotot ja osa yritysasiakkaiden luotoista sisältävät mahdollisuuden ennaikaiseen takaisinmaksuun. Ehdot ovat kuitenkin yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa, koska ennen eräpäivää maksettava määrä vastaa sopimuksen mukaista nimellismäärää ja kertynyttä (mutta maksamatonta) sopimuksen mukaista korkoa, joka voi sisältää lisäkorvauksen sopimuksen ennaikaisesta päättämisestä.

Silloin kun sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat alttiina esim. osakkeiden hintojen tai lainanottajan taloudellisen tuloksen muutoksille, ei kyseessä ole perustyyppinen lainanantojärjestely, ja tällaiset rahoitusvarat arvostetaan tulosvaikutteisesti. Tyypillisesti tällaisia ovat erilaiset rahastosijoitukset, jotka eivät täytä oman pääoman määritelmää IAS 32:n mukaisesti liikkeeseenlaskijan tilinpäätöksessä.

Rahoitusvaroihin sisältyviä kytkettyjä johdannaisia ei eroteta pääsopimuksesta, vaan ne huomioidaan sopimukseen perustuvien rahavirtojen kokonaisarviointissa.

Jos rahoitusvarojen hallinnoinnissa noudatettua liiketoimintamallia muutetaan, voidaan rahoitusvaroja joutua uudelleenluokittelemaan. Uudelleenluokittelua sovelletaan ei-takautuvasti luokittelun muutospäivästä lähtien. Tällaisia muutoksia odotetaan tapahtuvan hyvin harvoin.

5.3.2 Oman pääoman ehtoiset instrumentit

Oman pääoman ehtoiset instrumentit ovat instrumentteja, jotka osoittavat oikeutta osuuteen yhtiön varoista sen kaikkien velkojen vähentämisen jälkeen. Tyypillisesti tällaisia ovat osakesijoitukset.

Oman pääoman ehtoiset instrumentit arvostetaan myöhemmin käypään arvoon tulosvaikutteisesti, paitsi silloin, kun OP Yrityspankki on tehnyt alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattoman valinnan, jonka mukaan tietyt kaupankäyntiliiketoimintaan kuulumattomat sijoitukset oman pääoman ehtoihin instrumentteihin, jotka muutoin arvostettaisiin käypään arvoon tulosvaikutteisesti, käsitellään siten, että käyvän arvon myöhemmät muutokset esitetään muissa laajan tuloksen erissä. Tällaisia sijoituksia ei ole merkittävästi, ja ne liittyvät paikalliseen toimintaan osallistumiseen. Tällaisten sijoitusten myyntivoittoja tai- tappioita ei kirjata tulosvaikutteisesti, mutta niiden osingot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin. Osingot kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä oman pääoman ehtoisista sijoituksista kirjataan tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

5.3.3 Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttaminen

Maksusuunnitelman muutoksia tehdään normaaliin asiakassuhteen hoitoon kuuluvana toimenpiteenä mutta myös tilanteissa, joissa asiakkaan maksukyky on heikentynyt. Tällöin heikentyneestä maksukyvystä joudutaan antamaan myönnytys lainaehtoihin – esimerkiksi lyhennysvapaa – rajoitetuksi ajaksi. Yleensä näissä tilanteissa lainan sopimukseen perustuvat rahavirrat neuvotellaan uudelleen tai niihin tehdään muutoin muutoksia, eivätkä ne johda kyseisen lainan taseesta pois kirjaamiseen. Tällöin lasketaan lainan bruttomääräinen kirjanpitoarvo uudelleen, ja tehdystä muutoksesta aiheutuva voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Lainan bruttomääräinen kirjanpitoarvo lasketaan uudelleen siten, että se vastaa uudelleen neuvoteltujen tai muutettujen sopimukseen perustuvien rahavirtojen nykyarvoa, joka on määritetty diskonttaamalla käyttäen lainan alkuperäistä efektiivistä korkoa. Muutetun lainan kirjanpitoarvoa oikaistaan syntyneillä menoilla tai palkkioilla, ja nämä jaksotetaan muutetun luoton jäljellä olevalle voimassaolajalle. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakkoivana mittarina.

Jos lainaehtoihin tehtävät muutokset ovat merkittäviä tai laina muutoin neuvotellaan uudelleen, OP Yrityspankki kirjaa alkuperäisen lainan pois taseesta ja kirjaa samalla taseeseen muutetun uuden lainan. Tällöin muutoksen tekemisajankohta on lainan alkuperäinen kirjaamisajankohta, kun muutettuun lainaan sovelletaan arvon alentumista koskevia vaatimuksia. Tyypillisesti tämä tarkoittaa, että tappiota koskevan vähennyserän määrä vastaa 12 kuukaudelta odotettavissa olevia luottotappioita. OP Yrityspankki luokittelee muutoksen syyt ja vakavuusasteet sisäisellä luokituksella, jolla seurataan, onko taseesta pois kirjaamiseen yhteydessä ollut näyttöä siitä, että muutettu laina on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut. Tällöin se kirjataan alun perin myönnettynä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneena rahoitusvaroihin kuuluvana eränä. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi tilanteessa, jossa ongelmalliseen omaisuuserään on tehty huomattava muutos.

Muutoin rahoitusvaroihin kuuluvat erät kirjataan pois taseesta silloin, kun sopimukseen perustuvat oikeudet rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai kun OP Yrityspankki siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän toiselle osapuolelle ja siirto täyttää taseesta pois kirjaamisen edellytykset.

5.3.4 Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat vakuutusyhtiöiden rahoitusvarat

Rahoitusvaroihin kuuluva erä arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, ellei sitä arvosteta jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. OP Yrityspankki on myös nimenomaisesti luokitellut rahoitusvaroja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi (käyvän arvon optio), silloin kun näin toimimalla poistetaan tai vähennetään ns. kirjanpidollista epäsymmetriaa rahoitusvarojen ja niihin liittyvien rahoitusvelkojen arvostamisessa.

Tähän ryhmään luokitellaan OP Yrityspankin vahinkovakuutuksen sijoitustoimintaan liittyvät oman pääoman ehtoiset instrumentit ja rahastosijoitukset. Osa näistä instrumenteista OP Yrityspankki soveltaa väliaikaista poikkeusmenettelyä (ns. overlay approach), joka palauttaa näiden instrumenttien tulosvaikutukset IAS 39:n mukaisiksi. Overlay approachin soveltaminen lopetetaan viimeistään silloin, kun IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardi tulee voimaan. Overlay approachilla pyritään yhteensovittamaan IFRS 9 ja IFRS 17 -standardien eriaikaisesta voimaantulosta aiheutuva väliaikainen tulosvolatiliteetti, kun sijoitukset arvostetaan IFRS 9 -standardin mukaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti, mutta niihin liittyvää vakuutusvelkaa ei voida vielä arvostaa käypään arvoon tulosvaikutteisesti IFRS 17 -standardin mukaisesti.

5.4 Arvon alentuminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan kaikista jaksotettuun hankintamenoan arvostettavista ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista tase-eristä sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista ja takaussopimuksista. Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan jokaisena raportointipäivänä ja ne kuvastavat:

- (a) vinoutumatonta ja todennäköisyyksillä painotettua rahamäärää, joka määritetään arvioimalla mahdollisten tulevien vaihteluväliä;
- (b) rahan aika-arvoa ja
- (c) järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on raportointipäivänä saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja ja joka koskee toteutuneita tapahtumia, vallitsevia olosuhteita ja ennusteita tulevista taloudellisista olosuhteista.

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan käyttäen mallinnettuja riskiparametreja ja kaavalla $\text{probability of default (PD)} \times \text{loss given default (LGD)} \times \text{exposure at default (EAD)}$ kaikille portfolioille sopimuskohtaisesti, ja ne kuvastavat odotuksia tulevista luottotappioista raportointipäivänä. Poikkeuksena ovat suurimmat yritys vastuut, joita seurataan saamiskohtaisesti. PD kuvaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä alla kuvatun maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisesti. LGD kuvaa tappio-osuutta maksukyvyttömyyshetkellä, ja siihen vaikuttaa mm. vakuuksien ja erilaisten takauksien määrä ja tyyppi. EAD kuvaa vastuun määrää maksukyvyttömyyshetkellä sisältäen taseessa olevan vastuun sekä odotetun käytön taseen ulkopuolisista eristä maksukyvyttömyyshetkellä.

ECL-laskenta perustuu kolmeen eri skenaarioon. Riskiparametrit PD, LGD ja EAD lasketaan vuosikohtaisesti kussakin skenaariossa. Vuosittaiset ECL-luvut diskontataan raportointipäivään, ja eri skenaarioiden luvuista lasketaan todennäköisyyksillä painotettu ECL. Diskonttaustekijänä käytetään sopimuksen efektiivistä korkoa tai sen arviota. Sopimuksen jäljellä oleva maturiteetti on rajoitettu laskennassa maksimissaan 30 vuoteen.

5.4.1 Luotot

Sopimuksen koko voimassaoloajan maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (lifetime PD) mallit on tehty erikseen henkilöasiakkaille ja yritysasiakkaille. PD-malleihin vaikuttaa keskeisesti sopimuksen luottoluokka, luoton ikä (henkilöasiakkaat) sekä mallin alasegmentti, joka määräytyy yritysasiakkaille luokittelumallin perusteella ja henkilöasiakkaille tuotetyypin perusteella. Lisäksi PD-estimaatit ovat riippuvaisia makrotaloudellisista tekijöistä ja niiden ennusteista kussakin skenaariossa.

Sopimuksen koko voimassaoloajan tappio-osuusmalli (lifetime LGD) koostuu kolmesta komponentista: 1) maksukyvyttömyystilasta toipumisen todennäköisyydestä, 2) vakuudellisesta palautusosuudesta ja 3) vakuudettomasta palautusosuudesta. Eri komponenttien arvot riippuvat keskeisesti tuotetyypistä, toimialasta (yritykset) ja vakuustyyppistä. Makrotaloudelliset tekijät ja niiden ennusteet vaikuttavat kahteen ensimmäiseen komponenttiin.

Sopimuksen koko voimassaoloajan vastuu maksukyvyttömyyshetkellä (lifetime EAD) perustuu tuotetyypistä riippuen sopimuksen mukaisiin kassavirtoihin, odotettuun käyttöasteeseen, ennakaisen takaisinmaksun todennäköisyyteen ja maturiteettimalliin.

Sopimusten luokittelu kolmeen arvonalentumisvaiheeseen

Sopimukset luokitellaan kolmeen eri vaiheeseen. Eri vaiheet kuvastavat luoton laadun heikkenemistä alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

- Vaihe 1: sopimukset, joiden luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan 12 kuukauden ECL.
- Vaihe 2: sopimukset, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan koko voimassaoloajan ECL.
- Vaihe 3: maksukyvyttömät sopimukset, joille lasketaan myös koko voimassaoloajan ECL.

Lisäksi sopimukset, jotka on alun perin myönnetty arvoltaan alentuneina, ovat aina koko voimassaoloajan odotetun tappion laskennan piirissä.

Luottoriskin merkittävä lisääntyminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan sopimuskohtaisesti joko 12 kuukaudelle tai koko voimassaoloajalle riippuen siitä, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt raportointipäivänä merkittävästi alkuperäisestä. Luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan sekä laadullisilla että määrällisillä kriteereillä. Laadulliset tekijät koostuvat erilaisista luottoriskin mittareista (esim. lainanhoitajoustoista tai kovenanttirikkomuksista), ja ne huomioidaan pääosin luokittelumalleissa tai maksukäyttäytymisen luokan arvioinnissa.

OP Yrityspankki on sisällyttänyt suhteellisia ja absoluuttisia kynnysarvoja luottoriskin merkittävän määrällisen lisääntymisen määrittämiseen ottaen huomioon kaikki järkevä ja perusteltavissa oleva informaatio. Lisäksi rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä luottoriski on lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, jos sopimukseen perustuvat maksut ovat viivästyneet yli 30 päivää.

OP Yrityspankki ei ole soveltanut luottoriskin merkittävän lisääntymisen arvioinnissa IFRS 9 -standardin sallimaa siirtymäsääntöä alhaisen luottoriskin olettamasta niille sopimuksille, joille ei ilman kohtuuttomia kustannuksia ja työmäärää saada laskettua alkuperäistä koko voimassaoloajan PD:tä.

Laskentamalliin sisällytetään tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota ja makroekonomisia skenaarioita. OP Yrityspankin ekonomistit päivittävät makroekonomiset skenaariot neljännesvuosittain, ja ne ovat samoja, joita muutoinkin käytetään OP Yrityspankin taloudellisessa vuosisuunnittelussa. Makroekonomiset ennusteet kattavat 5 vuotta, ja ne on ekstrapoloitu 30 vuoteen asti tuotantofunktiota käyttäen. Käytetyt makroekonomiset tekijät ovat: BKT:n kasvu, työttömyysaste, investointien kasvu, inflaatio, ansiotason muutos ja 12 kk Euribor -korko. Lisäksi asuntojen hintaindeksiä käytetään LGD-malleissa. Käytettäviä skenaarioita on kolme: perus, vahva ja heikko. Skenaariolle on myös arvioitu toteutumisen todennäköisyydet.

Makroekonomisten ennusteiden laatiminen ja niiden heijastaminen tulevaisuuteen aina 30 vuoteen saakka sisältää suuren määrän epävarmuutta, ja siten toteutuneet tulokset voivat merkittävästi poiketa ennustetusta. OP Yrityspankki on analysoinut, että ECL-laskennassa käytettävien riskiparametrien komponenttien ja makroekonomisten tekijöiden muutoksen suhde ei ole

lineaarinen. Näin ollen makroekonomiset ennusteet edustavat OP Yrityspankin parasta näkemystä mahdollisista skenaarioista ja lopputulemista.

OP Yrityspankki seuraa säännöllisesti, miten tehokkaasti edellä mainitut kriteerit havaitsevat luottoriskin merkittävän lisääntymisen ennen kuin sopimukseen perustuvat maksut ovat erääntyneet yli 30 päivää, ja että sopimukset eivät yleensä siirry arvonalentumisvaiheesta 1 suoraan arvonalentumisvaiheeseen 3, ja tekee suhteellisen muutoksen laskutapaan tarvittavat kalibroinnit.

Maksukyvyttömyyden (default) määritelmä

OP Yrityspankissa sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaisessa laskennassa samaa maksukyvyttömyyden määritelmää kuin sisäisissä luottoriskimalleissa (IRB). Maksukyvyttömyyttä arvioidaan OP Yrityspankin sisäisellä maksukäyttätymiseen perustuvalla luokittelujärjestelmällä. Henkilöasiakkaissa maksukyvyttömyyden määritelmää sovelletaan sopimuskohtaisesti, kun taas yritysasiakkaissa tarkastellaan asiakaskokonaisuutta. Asiakas luokitellaan maksukyvyttömäksi, kun on todennäköistä, ettei asiakas maksa luottovelvoitteitaan täysimääräisesti ilman, että OP Yrityspankki turvautuu toimiin (esim. vakuuden realisointiin), tai viimeistään silloin, kun rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä maksu on viivästynyt yli 90 päivää.

Maksukyvyttömyyden määritelmä perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU N:o 575/2013 (CRR) artiklaan 178.

Asiakkaan maksukyvyttömyys päättyy, kun se ei enää täytä maksukyvyttömän määritelmää. Tämän jälkeen maksukäyttätymisen luokka palautuu 6 kuukauden viiveellä.

5.4.2 Saamistodistukset

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten odotettu tappio kirjataan tulosvaikutteisesti ja lisäämään käyvän arvon rahastoa.

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan myös kaavalla $PD \times LGD \times EAD$ kaikille portfolioille ostoeräkohtaisesti, ja ne kuvastavat odotuksia tulevista luottotappioista raportointipäivänä.

OP Yrityspankki käyttää saamistodistusten odotetun tappion laskennassa apunaan Bloombergin työkalua.

Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) pohjana käytetään pörssinoteerattujen yhtiöiden tapauksessa Mertonin distance-to-default (DD) -mallia, jonka antama tulos muunnetaan PD-arvoksi mallin historiallisen toteuman perusteella.

Lukua oikaistaan yhtiöiden tilinpäätöstiedoista poimituilla taseen vahvuutta, likviditeettiriskiä ja tuloksentekeyttä kuvaavilla tunnusluvuilla. Näitä tunnuslukuja puolestaan on normalisoitu taseen ulkopuolisten erien arvioidun vaikutuksen mukaan.

Yksityisten yhtiöiden tapauksessa PD-mallinnus perustuu yhtiön saatavilla olevista tilinpäätöstiedoista kerättyihin tunnuslukuihin ja sektorille mallinnettuun keskimääräiseen riskiin.

Maksukyvyttömyyden määritelmä on yhtenevä kansainvälisten valvojen edellyttämän maksukyvyttömyyden määritelmän kanssa ja käsittää konkurssit, maksujen suorittamatta jättämisen, ongelmalliset uudelleenjärjestelyt ja valtion pakkolunastukset.

LGD-mallin toipumisosuus perustuu maksukyvyttömien saamisten historiallisiin toipumisosuuksiin. Toipumisosuus määritellään maksukyvyttömän saamisen kauppahinnasta, ja siinä huomioidaan etuoikeus maksuihin, liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuus, toimialan luonne, suhdannesykli, vakuustyyppi, alue jne.

Vaiheeseen 2 siirretään sellaiset sijoitukset, joiden yhden vuoden PD on kaksinkertaistunut, sijoitukseen on myönnetty lainanhoidoisto tai sen maksut ovat yli 30 päivää erääntyneet. Vaiheeseen 3 luokitellaan maksukyvyttömään liikkeeseenlaskijaan liittyvät sijoitukset, jos sen maksut ovat erääntyneet yli 90 päivää tai jos asiakas on ongelma-asiakas.

5.4.3 Taseen ulkopuoliset erät

Useisiin OP Yrityspankin tarjoamiin tuotteisiin kuuluu vakiona tai jossain elinkaaren vaiheessa nostovara, limiitti tai muu taseen ulkopuolinen luottositoumus. Esimerkiksi valmiusluottoihin, kuten luottokortteihin ja luotollisiin tileihin, sisältyy sekä laina että sitoutuminen nostamattomaan osuuteen. Lisäksi OP Yrityspankki on myyjäosapuolena erilaisissa takauksissa kuten rahoitustakauksissa sekä muissa kaupallisissa tai viranomaistakauksissa, joihin kaikkiin sovelletaan IFRS 9 -standardin arvonalentumisen sääntöjä. Luottositoumusten ja takaussopimusten osalta alkuperäisen kirjaamisen katsotaan arvonalentumista koskevia vaatimuksia sovellettaessa tapahtuneen päivänä, jona OP Yrityspankista tulee peruuttamattoman sitoumuksen osapuoli. Näin ollen odotetun tappion laskennassa huomioidaan vain OP Yrityspankia sitovat erät.

Näille erille lasketaan odotettu tappio samoilla periaatteilla kuin luotoille. Samoin luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan samoin perustein. Tällaisille tuotteille mallinnetaan EAD, joka ennustaa vastuiden määrää maksukyvyttömyyshetkellä. Se sisältää sekä käyttöasteen että luottovasta-arvokertoimen. Lisäksi toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille sovelletaan maturiteettimallia. Mallissa huomioidaan tilanteet, jossa OP Yrityspankilla on sopimukseen perustuva mahdollisuus vaatia takaisinmaksua ja peruuttaa nostamatonta osuutta koskeva sitoumus, mutta se ei rajoita altistumista luottotappioille sopimuksen mukaisena irtisanomisaikana.

5.4.4 Odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaaminen

Pääsääntöisesti odotettavissa olevia luottotappioita varten kirjataan tappiota koskeva vähennyserä lainan kirjanpitoarvon vähennykseksi erilliselle tilille. Kun on kyse luottositoumuksista ja takaus sopimuksista, tappiota koskeva vähennyserä kirjataan varaukseksi. Niihin tuotteisiin, joihin sisältyy sekä lainasaaminen (ts. rahoitusvaroihin kuuluva erä) että sitoumus nostamattomaan osuuteen (ts. luottositoumus), eikä OP Yrityspankin ole mahdollista yksilöidä nostamatonta osuutta koskevaan sitoumukseen liittyviä odotettavissa olevia luottotappioita erillään rahoitusvaroja koskevasta komponentista, luottositoumukseen liittyvät odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan yhdessä rahoitusvaroihin kuuluvan erän tappiota koskevan vähennyserän kanssa.

5.4.5 Lopullisen luottotappion kirjaaminen

Lopullisen luottotappion kirjaaminen on taseesta pois kirjaamiseen johtava tapahtuma. Silloin kun rahoitusvaroihin kuuluvaa erää ei voida kohtuudella odottaa saavan perityksi kokonaan tai osaksi, kirjataan lopullinen luottotappio pienentämään suoraan rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräistä kirjanpitoarvoa.

Laina kirjataan pois taseesta, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun tai kun lainan ehtoja muutetaan merkittävästi (esim. uudelleenrahoitus). Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuksi.

5.5 Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

5.6 Rahoitusvelkojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

Rahoitusvelkoja ovat talletukset ja muut velat luottolaitoksille ja asiakkaille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja muut rahoitusvelat.

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmää käyttäen lukuun ottamatta johdannaisvelkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Lisäksi velat vakuutusyhtiöiden myöntämistä sijoitus sopimuksista, joilla ei ole oikeutta harkinnanvaraiseen lisäetuuun, luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi. Kaupankäyntivelkoihin luokitellaan myös velvoitteet toimittaa vastapuolelle arvopapereita, jotka on myyty, mutta jotka eivät ole omistuksessa myyntihetkellä (lyhyeksi myynti).

OP Yrityspankilla ei ole alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti luokitellut rahoitusvelkoja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi.

Rahoitusvelat (tai rahoitusvelan osa) poistetaan taseesta silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa – toisin sanoen, kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut.

Jos OP Yrityspankki vaihtaa rahoitusvelkoja alkuperäisten lainantajien kanssa ja jos niiden ehdot poikkeavat huomattavasti toisistaan, vaihtoa on käsiteltävä alkuperäisen rahoitusvelan kuoletuksena. Tällöin syntyneet menot tai palkkiot kirjataan osana kuolettamisesta johtuvaa voittoa tai tappiota. Jos vaihtoa tai muutosta ei käsitellä kirjanpidossa kuoletuksena, lasketaan muutetun rahoitusvelan jaksotettu hankintameno uudelleen diskonttaamalla muutetut sopimusperusteiset rahavirrat käyttämällä alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Rahoitusvelan jaksotetun hankintamenon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Syntyneillä menoilla tai palkkioilla oikaistaan velan kirjanpitoarvoa, ja ne kirjataan kuluiksi ehdoiltaan muuttuneen velan jäljellä olevana juoksuaikana. OP Yrityspankki ei ole tehnyt rahoitusvelkojen vaihtoja olemassa oleviin rahoitusvelkoihin.

5.7 Nettoutus

Taseessa nettoutetaan sellaiset rahoitusvarat ja -velat, joissa OP Yrityspankilla on tarkasteluhetkellä laillisesti toimeenpantavissa oleva kuittausoikeus tavanomaisessa liiketoiminnassa sekä laiminlyönti-, maksukyvyttömyys- ja konkurssitapauksissa, ja se aikoo toteuttaa suoritukset nettomääräisesti. Taseessa nettoutetaan keskusvastapuoliselvityksessä olevat OTC-korkojohdannaiset, jotka selvitetään päivittäisessä selvitysprosessissa London Clearing Housen kanssa.

19 Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Odotetun luottotappion (ECL) määrittäminen vaatii useita johdon harkintaa edellyttäviä tekijöitä, mm:

- Oikeiden ECL-mallien valinta niin, että mallit kuvaavat sopimuskannan odotettavissa olevia luottotappioita mahdollisimman hyvin
- Malleissa tehdyt erilaiset oletukset ja asiantuntija-arviot
- ECL-mallien parametrien estimointimenetelmien valinta
- Käytettävissä olevan mallinnusaineiston ja datan laatuun liittyvän malliriskin määrittäminen
- Sopimusten oikea ryhmittely eri segmentteihin siten, että niiden ECL lasketaan oikealla mallilla
- Makroekonomisten tekijöiden valinta niin, että niiden muutokset korreloivat sopimusten maksukyvttömyyden todennäköisyyden kanssa
- Makroekonomisten skenaarioiden ja niiden todennäköisyyksien ennustaminen tulevaisuuteen.

Johdon harkintaa on käytetty myös luottoriskin merkittävän kasvun arvioinnissa, mm:

- Henkilöasiakkaiden suhteellisen luottoriskin muutoksen arvioinnissa käytetyssä asiantuntija-arviossa, jolla varmistetaan todenmukainen määrä sopimuksia siirtymään vaiheeseen 2 ennen siirtymistä vaiheeseen 3 (ns. default capture rate)
- Absoluuttisen rajan valinnassa, joka perustuu maksukyvttömyyden historialliseen käyttäytymiseen sekä OP Yrityspankin luottoriskiprosessiin
- Ajanjakson pituuden määrittämisessä, jonka aikana asiakkaan on osoitettava hyvää maksukäyttäytymistä, jotta arvonalentumisvaihe voi parantua vaiheesta 3 vaiheeseen 2 ja 1.

IFRS 15 -standardin käyttöönotto 1.1.2018

OP Yrityspankki on soveltanut IFRS 15 -standardia Myyntituotot asiakassopimuksista 1.1.2018 lähtien. IFRS 15 -standardi koskee OP Yrityspankissa pääosin Pankkitoiminta-segmentin efektiivisen koron laskentaan kuulumattomia palkkioita. IFRS 15 -standardi lisää tilinpäätöksen liitetiedoissa esitettävää informaatiota.

Nettopalkkiotuotoissa esitettävien palkkiotuottojen ja -kulujen ryhmittelyä on tarkennettu osavuositarkastuksen liitetiedoissa. Nettopalkkiotuotot on jaoteltu asiakassopimuksista kirjattujen palkkiotuottojen ja -kulujen mukaisiin ryhmiin. Nettopalkkiotuotoissa esitetään uusina ryhminä palkkiotuotot ja -kulut terveys- ja hyvinvointipalveluista, omaisuudenhoitopalkkiot, maksetut palkkiot omaisuudenhoitopalveluista sekä lainopilliset palkkiot. Nettopalkkiotuotot esitetään jaoteltuina segmenteille.

IFRS 15 -standardi ei muuttanut standardin soveltamisalaan kuuluvien palkkioiden tulotusajankohtaa verrattuna aikaisempiin käytäntöihin. IFRS 15 -standardiin siirtymisellä ei siten ollut vaikutusta OP Yrityspankin tulokseen ennen veroja. OP Yrityspankki siirtyi noudattamaan IFRS 15 -standardia takautuvalla menetelmällä, eli vertailukauden 1–3/2017 tiedot on oikaistu. Alla on kerrottuna nettopalkkiotuottojen erittelyyn tehdyt takautuvat muutokset:

- Terveys- ja hyvinvointipalveluiden palkkiotuotot, 4 miljoonaa euroa, on siirretty liiketoiminnan muista tuotoista palkkiotuottoihin.
- Terveys- ja hyvinvointipalveluiden palkkiokulut, 2 miljoonaa euroa, on siirretty liiketoiminnan muista kuluista palkkiokuluihin.
- Omaisuudenhoidon ja lainopillisten tehtävien palkkiot, 3 miljoonaa euroa, esitetään jatkossa erikseen.
- Nettopalkkiotuotot on esitetty jaoteltuna segmenteille.

Esittämisen muutokset

Tuloslaskelman rivi "osuus osakkuusyritysten tuloksesta" esitetään jatkossa sijoitustoiminnan nettotuotoissa ja taseen rivi "osuudet osakkuusyrityksistä" esitetään taseen erässä sijoitusomaisuus. Merkittävä osa osakkuusyrityksistä on pääomarahastosijoituksia, jotka arvostetaan käypään arvoon tuloslaskelman kautta IFRS 9 -standardin mukaisesti. Vertailukauden tiedot on oikaistu uuden esittämistavan mukaisesti.

Taseen rivi "kaupankäynnin rahoitusvarat" esitetään jatkossa erässä sijoitusomaisuus luonteensa mukaisesti. Vertailukauden tiedot on oikaistu uuden esittämistavan mukaisesti.

Liite 2 Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat

	1–3/ 2018	1–3/ 2017
Oman pääoman tuotto (ROE), %	12,0	11,1
Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvoin, %	8,0	10,8
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,76	0,70
Kulujen osuus tuotoista, %	52	50
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,5	0,7
Terveet lainanhoitojoustot luotto- ja takauskannasta, %	0,2	0,2
Henkilöstö keskimäärin	2 468	2 455

VAIHTOEHTOISET TUNNUSLUVUT

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä.

Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla.

Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvoin, %	$\frac{\text{Tilikauden laaja tulos}}{\text{Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Kulujen osuus tuotoista, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	$\frac{\text{Järjestämättömät saamiset (netto)}}{\text{Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa}} \times 100$
Terveet lainanhoitojoustot luotto- ja takauskannasta, %	$\frac{\text{Terveet lainanhoitojoustot}}{\text{Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa}} \times 100$
Vahinkovakuutuksen tunnusluvut:	
Vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset ja korvausten hoitokulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$
Liikekulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut + poistot/oikaisut yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$
Riskisuhte (ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$
Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Vahinkosuhte + liikekulusuhde}}{\text{Riskisuhte + toimintakulusuhde}}$
Toimintakulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$

Operatiivinen vahinkosuhte, %	$\frac{\text{Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen liikekulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	Operatiivinen vahinkosuhte + operatiivinen liikekulusuhde Operatiivinen riskisuhte + operatiivinen toimintakulusuhde
Operatiivinen riskisuhte (ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut ja laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$
ERILLISLASKENTAAN PERUSTUVAT TUNNUSLUVUT	
Vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Tier 1 -vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (Tier 1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Solvenssisuhde, %	$\frac{\text{Omat varat}}{\text{Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)}} \times 100$
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vastuiden määrä}} \times 100$
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisäänvirtaukset stressitilanteessa}} \times 100$
Taloudellisen pääomavaateen tuotto, %	$\frac{\text{Tulos + asiakasbonukset verojen jälkeen (12 kk liukuva)}}{\text{Keskimääräinen taloudellinen pääomavaade}} \times 100$

VAHINKOVAKUUTUKSEN OPERATIIVINEN TULOS	1–3/ 2018	1–3/ 2017	Muutos %	1–12/ 2017
Milj. €				
Vakuutusmaksutuotot	359	350	2,6	1 431
Korvauskulut	-259	-265	-2,4	-1 085
Liikekulut	-76	-69	9,9	-291
Aineettomien poisto-oikaisu	-5	-5	0,0	-21
Vakuutustekninen kate	19	10	83,8	34
Sijoitustuotot ja -kulut	3	39	-92,9	176
Muut tuotot ja kulut	-1	-7	-87,7	-17
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	12			
Tulos ennen veroja	32	42	-23,4	193

Vahinkovakuutuksen tunnuslukujen laskennassa käytetään vahinkovakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samalla periaatteella konsernin tuloslaskelmassa.

Liite 3 Korkokate

Milj. €	1–3/ 2018	1–3/ 2017
Korkotuotot		
Saamiset luottolaitoksilta	10	11
Saamiset asiakkailta		
Lainat	79	79
Rahoitusleasingsaamiset	6	4
Arvoltaan alentuneet lainat ja muut sitoumukset	0	0
Saamistodistukset		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	2	2
Pakko arvostaa käypään arvoon tulosvaikutteisesti	0	
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	23	
Jaksotettu hankintameno	0	
Myytävissä olevat		25
Eräpäivään asti pidettävät		0
Lainat ja saamiset		0
Johdannaissopimukset		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	198	216
Käyvän arvon suojaus	-28	-30
Rahavirran suojaus	1	2
Rahavirran suojauksen tehoton osuus	0	0
Muut	2	2
Yhteensä	292	310
Korkokulut		
Velat luottolaitoksille	33	26
Velat asiakkaille	0	0
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	38	50
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalainat	1	1
Muut	11	11
Johdannaissopimukset		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	194	218
Käyvän arvon suojaus	-31	-36
Muut	-18	-17
Muut	2	3
Yhteensä	230	255
Maksuohjelmamuutosten voitot ja tappiot luotoista	0	
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	62	55
Suojaavat johdannaiset	1	15
Suojauskohteiden arvonmuutokset	-2	-15
Korkokate	61	55

Liite 4 Vakuutuskate

Milj. €	1–3/ 2018	1–3/ 2017
Vahinkovakuutusmaksutuotot, netto		
Vakuutusmaksutulo	623	615
Jälleenvakuuttajien osuus	-8	-10
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-269	-266
Jälleenvakuuttajien osuus	12	11
Yhteensä	358	350
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto		
Maksetut korvaukset	-235	-233
Jälleenvakuuttajien osuus	8	2
Korvausvastuun muutos	6	-15
Jälleenvakuuttajien osuus	-7	8
Yhteensä	-228	-238
Vahinkovakuutuksen muut erät	0	-1
Vakuutuskate yhteensä	129	111

Liite 5 Nettopalkkiotuotot

1–3/2018, milj. €	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Palkkiotuotot					
Luotonanto	11	0	0	0	11
Talletukset	0		0	0	0
Maksuliike	5		0	0	5
Arvopapereiden välitys	4		0		4
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	1		1	0	3
Rahastot	0			0	0
Omaisuu denhoito	3		0	0	3
Lainopilliset tehtävät	0		0	0	0
Takaukset	3		0		3
Vakuutusten välitys		3		0	3
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		4		0	4
Muut	10		-7	0	3
Yhteensä	39	7	-6	0	40
Palkkiokulut					
Maksuliike	0	0	0	0	0
Arvopapereiden välitys	2				2
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0		0		0
Omaisuu denhoito	1		0	0	1
Vakuutustoiminta		17			17
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		2			2
Muut	20		0	0	21
Yhteensä	23	19	1	0	43
Nettopalkkiotuotot yhteensä	16	-12	-7	0	-3

1–3/2017, milj. €	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Palkkiotuotot					
Luotonanto	10		0	0	10
Talletukset	0		0	0	0
Maksuliike	7		0	0	7
Arvopapereiden välitys	5				5
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0		1	0	1
Rahastot	0				0
Omaisuudenhoito	3			0	3
Lainopilliset tehtävät	0				0
Takaukset	3		0		3
Vakuutusten välitys		4			4
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		4		0	4
Muut	19		-16	0	3
Yhteensä	48	8	-15	0	40
Palkkiokulut					
Maksuliike	2	0	0	0	2
Arvopapereiden välitys	2				2
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0		0	0	1
Omaisuudenhoito	1		0	0	1
Vakuutustoiminta		19			19
Terveys- ja hyvinvointipalvelut		2			2
Muut	10		2	0	13
Yhteensä	16	21	3	0	40
Nettopalkkiotuotot yhteensä	32	-13	-18	0	0

Liite 6 Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. €	1–3/ 2018	1–3/ 2017
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien nettotuotot (Myytävissä olevien varojen nettotuotot)		
Saamistodistukset	22	23
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	-1	17
Osingot ja voitto-osuudet	1	21
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset	-1	-3
Yhteensä	21	59
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien nettotuotot		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat		
Saamistodistukset	-1	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	5	
Osingot ja voitto-osuudet	2	
Johdannaiset	43	
Rahoitusvarat, jotka on pakko arvostaa käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Saamistodistukset	0	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	5	
Osingot ja voitto-osuudet	6	
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi		
Saamistodistukset	1	
Vakuutustoiminta		
Saamistodistukset		-3
Johdannaiset		3
Pankkitoiminta ja Muu toiminta		
Arvopaperikauppa		40
Valuuttatoiminta		8
Sijoituskiinteistöt	2	4
Yhteensä	63	51
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien nettotuotot		
Lainat ja muut saamiset	1	1
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset	0	0
Yhteensä	1	2
Vahinkovakuutuserät		
Diskonttauksen purkautuminen	-7	-8
Yhteensä	-7	-8
Osakkuusyhtiöt		
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävät	0	1
Yhteensä	0	1
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	77	104

Liite 7 Saamisten arvonalentumiset

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk ECL	Koko voimassa- oloajan ECL	Koko voimassa- oloajan ECL	
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL)				
ECL 1.1.2018	18	32	223	273
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-1	4		3
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		0	0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	1	-4		-3
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		0	1	1
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		0	0	0
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	1		-1	0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	1	0	0	1
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	0	-5	-7
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	13	-4	9
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset			-27	-27
Nettotulosvaikutus yhteensä	0	12	-36	-24
ECL 31.3.2018	19	44	186	249

Saamistodistukset, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk ECL	Koko voimassa- oloajan ECL	Koko voimassa- oloajan ECL	
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL)				
ECL 1.1.2018	3	0	0	4
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	0		0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	0		0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	1	0	1	2
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	0		-1
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0		0	0
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	0			0
Nettotulosvaikutus yhteensä	-1	0	1	1
ECL 31.3.2018	3	0	1	4

Milj. €	1–3/ 2018	1–3/ 2017
Luotto- tai takaustappioiden poistetut saamiset	-14	0
Palautukset poistetuista saamisista	0	0
ECL saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	24	
ECL saamistodistuksista*	0	
Saamiskohtaisten arvonalentumisten lisäys		-2
Saamiskohtaisten arvonalentumisten vähennys		0
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset		-3
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	10	-4

* Vakuutustoiminnan saamistodistusten ECL esitetään sijoitustoiminnan nettotuotoissa.

Liite 8 Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

Varat, milj. €	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Kaupankäynti	Käyvän arvon optio	Käypään arvoon SPPI-testin takia	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Käteiset varat	11 562						11 562
Saamiset luottolaitoksilta	8 865						8 865
Johdannaissopimukset			3 173			155	3 328
Saamiset asiakkailta	20 434						20 434
Saamistodistukset	0	13 968	684	54	52		14 758
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0	52		738		790
Muut rahoitusvarat	2 252						2 252
Rahoitusvarat	43 113	13 968	3 909	54	790	155	61 989
Muut kuin rahoitusinstrumentit							1 299
Yhteensä 31.3.2018	43 113	13 968	3 909	54	790	155	63 288

Varat, milj. €	Lainat ja saamiset	Eräpäivään asti pidettävät	Myytävissä olevat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat*	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Käteiset varat	12 825					12 825
Saamiset luottolaitoksilta	9 294					9 294
Johdannaissopimukset				3 283	143	3 426
Saamiset asiakkailta	20 120					20 120
Saamistodistukset		51	14 050	893		14 993
Oman pääoman ehtoiset instrumentit			728			728
Muut rahoitusvarat	1 779					1 779
Rahoitusvarat	44 017	51	14 777	4 176	143	63 164
Muut kuin rahoitusinstrumentit						1 280
Yhteensä 31.12.2017	44 017	51	14 777	4 176	143	64 445

* Taseen erä "Sijoitusomaisuus" sisältää vahinkovakuutuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat saamistodistukset ja oman pääoman ehtoiset instrumentit.

Velat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille		13 669		13 669
Johdannaissopimukset	2 706		337	3 042
Velat asiakkaille		17 306		17 306
Vakuutusvelka		3 412		3 412
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		17 672		17 672
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 530		1 530
Muut rahoitusvelat		2 082		2 082
Rahoitusvelat	2 706	55 670	337	58 713
Muut kuin rahoitusvelat				603
Yhteensä 31.3.2018	2 706	55 670	337	59 316

Velat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille		14 035		14 035
Johdannaissopimukset	2 825		391	3 216
Velat asiakkaille		18 837		18 837
Vakuutusvelka		3 143		3 143
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		16 791		16 791
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 547		1 547
Muut rahoitusvelat		2 084		2 084
Rahoitusvelat	2 825	56 437	391	59 653
Muut kuin rahoitusvelat				642
Yhteensä 31.12.2017	2 825	56 437	391	60 295

Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo maaliskuun lopussa oli 180 miljoonaa euroa (227) kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenoon. Näiden käyvät arvot ovat jaksotettua hankintamenoa suuremmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 9 Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 31.3.2018, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	423	106	261	790
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	231	63	496	790
Johdannaissopimukset	10	3 265	53	3 328
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0		0
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	11 774	1 933	261	13 968
Yhteensä	12 438	5 367	1 071	18 876

Varojen käyvät arvot 31.12.2017, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	410	74	409	893
Johdannaissopimukset	1	3 294	131	3 426
Myytävikissä olevat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	386	86	256	728
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	10 313	3 418	319	14 050
Yhteensä	11 109	6 873	1 115	19 096

Velkojen käyvät arvot 31.3.2018, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat				
Muut		0		0
Johdannaissopimukset	26	2 997	20	3 042
Yhteensä	26	2 997	20	3 042

Velkojen käyvät arvot 31.12.2017, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat				
Muut		1		1
Johdannaissopimukset	5	3 120	92	3 216
Yhteensä	5	3 120	92	3 217

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat pörsseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankki -konsernin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla arvostuspäivänä vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisimmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity -sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä. Siirrot tasojen välillä johtuvat pääosin käytettävissä olevien markkinanoteerausten määrästä.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Rahoitusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Johdannais-sopimukset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Varat yhteensä
Tase 31.12.2017	409	131	574	1 115
IFRS 9 -siirtymän vaikutukset 1.1.2018	270		-263	6
Avaava tase 1.1.2018	679	131	311	1 122
Tuloslaskelman nettotuotot	-383	-78		-461
Laajan tuloslaskelman nettotuotot			0	0
Hankinnat	16		0	16
Myynnit	-8			-8
Lyhennykset	-8			-8
Siirrot tasoon 3	460		125	585
Siirrot tasosta 3			-175	-175
Päättävä tase 31.3.2018	757	53	261	1 071

Rahoitusvelat, milj. €	Johdannais-sopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2018	92	92
Tuloslaskelman nettotuotot	-72	-72
Päättävä tase 31.3.2018	20	20

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 31.3.2018

Milj. €	Korkokate	Sijoitus-toiminnan nettotuotot	Laaja tuloslaskelma/Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot kauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	-383	1		-383
Realisoitumattomat nettotuotot	-6		0	-6
Nettotuotot kaudelta	-389	1	0	-389

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät OP Yrityspankin liikkeeseen laskemiin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisen arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisten arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa. Lisäksi tasolle 3 on luokiteltu pitkän maturiteetin johdannaisia, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan.

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2018 aikana.

Liite 10 Johdannaissopimukset

31.3.2018, milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5 v	yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	32 242	101 798	77 255	211 295	2 085	1 589
Keskusvastapuoliselitettävät	8 865	41 020	36 457	86 341	28 332	14 272
Valuuttajohdannaiset	35 674	8 108	2 752	46 534	944	1 091
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset		3		3	0	
Luottojohdannaiset	27	372	6	405	7	6
Muut johdannaiset	359	391		750	63	52
Johdannaiset yhteensä	68 302	110 671	80 013	258 986	3 099	2 738

31.12.2017, milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5 v	yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	30 931	88 811	76 406	196 148	3 192	2 981
Keskusvastapuoliselitettävät	8 392	38 585	35 615	82 592	941	1 100
Valuuttajohdannaiset	37 113	9 246	2 815	49 174	982	1 185
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	5	3		8	1	0
Luottojohdannaiset	28	188	10	226	9	6
Muut johdannaiset	235	513		748	65	36
Johdannaiset yhteensä	68 313	98 760	79 230	246 303	4 250	4 208

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka esitetään muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselvityksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on netotettu taseessa.

Liite 11 Rahoitusvarat ja -velat, jotka vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely

Rahoitusvarat

	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitus- varojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä netto- määrä**	Johdan- naisyleis- sopimuk- set***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
31.3.2018, milj. €						
Johdannaiset	4 234	-904	3 330	-1 924	-387	1 019

	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitus- varojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä netto- määrä**	Johdan- naisyleis- sopimuk- set***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
31.12.2017, milj. €						
Johdannaiset	4 354	-928	3 426	-1 994	-412	1 020

Rahoitusvelat

	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitus- velkojen bruttomäärä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä netto- määrä**	Johdan- naisyleis- sopimuk- set***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
31.3.2018, milj. €						
Johdannaiset	4 117	-1 074	3 042	-1 924	-564	555

	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitus- velkojen bruttomäärä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä netto- määrä**	Johdan- naisyleis- sopimuk- set***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
31.12.2017, milj. €						
Johdannaiset	4 302	-1 085	3 216	-1 994	-717	506

* Mukaan lukien käteisvaroihin sisältyvä päivittäin selvitettyjen johdannaisten nettomäärä yhteensä -166 (-161) miljoonaa euroa.

** Käyvät arvot ilman kertyneitä korkoja.

*** Käytäntönä on solmia johdannaisyleissopimukset kaikkien johdannaisvastapuolien kanssa.

OTC-johdannaisten keskusvastapuoliselvitys

Finanssivastapuolten kanssa solmitut standardiehtoiset OTC-johdannaiskaupat selvitetään London Clearing House:n kanssa EMIR-asetuksen (EU 648/2012) mukaisesti. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttuu päivittäisen selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli, jonka kanssa netotetaan johdannaisten päiväkohtaiset maksut. Lisäksi päivittäin joko maksetaan tai saadaan vakuus, joka vastaa avointen sopimusten käypien arvojen muutosta (variation margin). Keskusvastapuoliselvityksessä olevat korkojohdannaiset esitetään nettona taseessa.

Muut kahdenvälisesti selvittävät OTC-johdannaiset

Konsernin ja muiden asiakkaiden välisiin johdannaiskauppoihin sekä sellaisiin johdannaiskauppoihin, joita asetuksen mukainen keskusvastapuoliselvitys ei koske, sovelletaan joko ISDA:n, konsernin omaa tai Finanssialan johdannaisyleissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan netottaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

Liite 12 Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset

31.3.2018, milj. €	Ei arvon- alennettu (brutto)	Odotettavissa olevat luotto- tappiot (ECL)	Tase- arvo
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta			
Saamiset luottolaitoksilta	8 866	1	8 865
Saamiset asiakkailta	18 797	238	18 559
josta pankkitakaussaamiset	2		2
Rahoitusleasing	1 881	6	1 875
Yhteensä	29 544	246	29 299
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain			
Yritykset	17 191	234	16 956
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	9 540	3	9 537
Kotitaloudet	1 784	7	1 777
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	361	0	360
Julkisyhteisöt	669	1	668
Yhteensä	29 544	246	29 299

31.12.2017, milj. €	Ei arvon- alennettu (brutto)	Arvon- alennettu (brutto)	Yhteensä	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumisot	Saamisryh- mäkohtaiset arvon- alentumisot	Tase- arvo
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta						
Saamiset luottolaitoksilta	9 295		9 295		2	9 294
Saamiset asiakkailta	18 264	219	18 483	192	28	18 263
josta pankkitakaussaamiset	0	2	2	2	0	0
Rahoitusleasing	1 856		1 856			1 856
Yhteensä	29 416	219	29 635	192	30	29 413
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain						
Yritykset	16 581	218	16 799	191	16	16 592
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10 077		10 077		2	10 075
Kotitaloudet	1 736	1	1 736	1	12	1 724
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	336		336		0	336
Julkisyhteisöt	687		687		0	687
Yhteensä	29 416	219	29 635	192	30	29 413

	Terveet ("performing") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Järjestä- mättömät ("non-per- forming") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta yhteensä (brutto)	Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL)	Saamiset luotto- laitoksilta ja asiakkailta (netto)
Ongelmasaamiset ja lainanhoitojoustot 31.3.2018, milj. €					
Yli 90 pv erääntyneet saamiset		88	88	85	4
Todennäköisesti maksamatta jäävät		198	198	94	104
Lainanhoitojoustot	52	15	67	7	60
Yhteensä	52	301	353	186	168

	Terveet ("performing") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Järjestä- mättömät ("non-per- forming") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta yhteensä (brutto)	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Saamiset luotto- laitoksilta ja asiakkailta (netto)
Ongelmasaamiset ja lainanhoitojoustot 31.12.2017, milj. €					
Yli 90 pv erääntyneet saamiset		89	89	79	10
Todennäköisesti maksamatta jäävät		225	225	106	119
Lainanhoitojoustot	49	24	73	7	66
Yhteensä	49	338	387	192	195

Tunnusluku, %	31.3.2018	31.12.2017
Saamiskohtaiset arvonalentumiset/ECL, % ongelmasaamisista	52,6 %	49,5 %

Yli 90 pv erääntyneenä saamisena raportoidaan jäljellä oleva pääoma sellaisesta saamisesta, jonka korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta yli kolme kuukautta. Todennäköisesti maksamatta jäävinä sopimuksina raportoidaan heikoimpien luottoluokkien (henkilöasiakkailta F ja muilla 11–12) sopimukset. Lainanhoitojoustoina raportoidaan saamiset, joiden ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä johtuen. Uudelleen neuvoteltujen saamisten lainaehtoja on helpotettu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuen esimerkiksi myöntämällä lyhennysvapaa, jonka kesto on 6–12 kk.

Liite 13 Vakuutustoiminnan velat

Milj. €	31.3.2018	31.12.2017
Korvausvastuu		
Eläkeluoton korvausvastuu	2 417	1 516
Muu korvausvastuu	152	1 054
Korkotäydennys (vastuuvelan suojien arvo)	-12	-12
Yhteensä	2 557	2 557
Vakuutusmaksuvastuu	854	585
Yhteensä	3 412	3 143

Liite 14 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. €	31.3.2018	31.12.2017
Joukkovelkakirjalainat	9 677	9 674
Sijoitus- ja yritystodistukset sekä ECP:t	7 995	7 117
Yhteensä	17 672	16 791

Liite 15 Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat		Väliaikainen poikkeus- menettely (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
	Saamis- todistukset	Oman pääoman ehtoiset instrumentit			
Milj. €					
Tase 31.12.2017	117	45		2	164
IFRS 9 -siirtymän vaikutukset 1.1.2018	-1	-45			-46
Avaava tase 1.1.2018	115	0		2	118
Käyvän arvon muutokset	-32	0	-11	-1	-44
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-4		1		-3
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset			0		0
Siirrot korkokatteeseen				-1	-1
Laskennalliset verot	7	0	2	0	10
Päättävä tase 31.3.2018	86		-7	0	79

	Myytävissä olevat rahoitusvarat		Rahavirran suojaus	Yhteensä
	Saamis- todistukset	Oman pääoman ehtoiset instrumentit		
Milj. €				
Avaava tase 1.1.2017	85	106	6	197
Käyvän arvon muutokset	4	14	1	20
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-6	-15		-21
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		1		1
Siirrot korkokatteeseen			-1	-1
Laskennalliset verot	0	0	0	0
Päättävä tase 31.3.2017	84	106	6	196

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli 96 miljoonaa euroa (204) ja siihen liittyvä laskennallinen verovelka oli 20 miljoonaa euroa (41).

Katsauskauden lopussa käyvän arvon rahastossa oli oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvonmuutoksia yhteensä 11 miljoonaa euroa (67) ja negatiivisia arvonmuutoksia yhteensä 23 miljoonaa euroa (11).

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen, myyntitappioiden ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Liite 16 Annetut vakuudet

Milj. €	31.3.2018	31.12.2017
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	1	35
Muut	5 516	5 663
Annetut vakuudet yhteensä*	5 517	5 699
Vakuudelliset johdannaisvelat	737	889
Vakuudelliset muut velat	4 037	4 081
Yhteensä	4 774	4 969

* Lisäksi keskuspankkiin on pantattu 4,5 miljardin euron kirjanpitoarvosta joukkovelkakirjalainoja, joista 1,5 miljardia euroa on päivän sisäisen limiitin vakuutena. Joukkovelkakirjalainat ovat nostettavissa ilman keskuspankin ennakkolupaa, joten niitä ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Liite 17 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	31.3.2018	31.12.2017
Takaukset	536	532
Takuuvastuut	1 467	1 470
Luottolupaukset	5 241	5 495
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	392	359
Muut*	726	729
Yhteensä	8 362	8 585

* Josta vahinkovakuutustoiminnan sitoumukset pääomarahastoihin 205 miljoonaa euroa (208).

Liite 18 Luottolaitosvakavaraisuus

Luottolaitosvakavaraisuus on esitetty EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) (CRR) mukaisesti.

Omat varat, milj. €	31.3.2018	31.12.2017
OP Yrityspankki -konsernin oma pääoma	3 972	4 149
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-123	-125
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	0	-2
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	3 849	4 022
Aineettomat hyödykkeet	-76	-76
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisut	-20	-16
Ennakoitu voitonjako	-58	-212
Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-79	-134
Ydinpääoma (CET1)	3 615	3 584
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	109	137
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	109	137
Ensisijainen pääoma (T1)	3 725	3 720
Debentuurilainat	1 039	1 073
Toissijainen pääoma (T2)	1 039	1 073
Omat varat yhteensä	4 764	4 793

Ydinpääomasta (CET1) on vähennetty varovaisen arvostamisen oikaisu 7 (5) miljoonaa euroa.

Pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä.

Kokonaisriski, milj. €	31.3.2018	31.12.2017
Luotto- ja vastapuoliriski	19 910	19 694
Standardimenetelmä (SA)	2 183	2 069
Valtio- ja keskuspankkivastuut	18	18
Luottolaitosvastuut	7	29
Yritysvastuut	2 064	1 963
Vähittäisvastuut	14	14
Muut*	79	44
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	17 727	17 626
Luottolaitosvastuut	1 006	1 053
Yritysvastuut	11 786	11 643
Vähittäisvastuut	1 157	1 130
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset**	3 736	3 753
Muut	42	47
Markkina- ja selvitysriski, standardimenetelmä	1 427	1 179
Operatiivinen riski, standardimenetelmä	1 285	1 266
Vastuun arvon oikaisu (CVA)	210	205
Kokonaisriski yhteensä	22 832	22 343

* Muiden vastuiden riskipainosta 70 miljoonaa euroa (44) on laskennallisia verosaamisia, jotka käsitellään 250 prosentin riskipainolla ydinpääomasta vähentämisen sijaan.

** Oman pääoman ehtoisten sijoitusten riskipaino sisältää 3,7 miljardia euroa OP Ryhmän sisäisistä vakuutusyhtiösijoituksista.

Suhdeluvut, %	31.3.2018	31.12.2017
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	15,8	16,0
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	16,3	16,7
Vakavaraisuussuhde	20,9	21,5

Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöksiä, %	31.3.2018	31.12.2017
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	15,8	16,0
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	15,8	16,0
Vakavaraisuussuhde	20,4	20,8

Pääomavaatimus, milj. €	31.3.2018	31.12.2017
Omat varat	4 764	4 793
Pääomavaatimus	2 408	2 358
Puskuri pääomavaatimuksiin	2 356	2 435

Pääomavaatimus muodostuu minimivaatimuksesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Liite 19 Vastuut luottoluokittain

Yritysvastuut luottoluokittain (FIRB)

31.3.2018

Luottoluokka	Taseen erät, vastuu- arvo (EAD), milj. €	Taseen ulkopuoliset erät, vastuuarvo (EAD), milj. €	CF, keski- määrin, %	PD, keski- määrin, %	LGD, keski- määrin, %	Riskipaino- tetut erät, milj. €	Riskipaino, keski- määrin, %	Odotetut tappiot, milj. €
1,0-2,0	781	254	89,8	0,0	44,7	155	14,9	0
2,5-5,5	10 787	3 299	72,2	0,2	44,4	5 268	37,4	11
6,0-7,0	2 622	935	69,4	1,3	43,6	3 317	93,2	20
7,5-8,5	1 570	277	66,2	4,1	44,0	2 427	131,5	33
9,0-10,0	199	79	59,2	16,3	44,8	619	222,2	20
11,0-12,0	293	16	59,6	100,0	46,0			143
Yhteensä	16 253	4 861	71,7	0,9	44,3	11 786	56,7	227

31.12.2017

Luottoluokka	Taseen erät, vastuu- arvo (EAD), milj. €	Taseen ulkopuoliset erät, vastuuarvo (EAD), milj. €	CF, keski- määrin, %	PD, keski- määrin, %	LGD, keski- määrin, %	Riskipaino- tetut erät, milj. €	Riskipaino, keski- määrin, %	Odotetut tappiot, milj. €
1,0-2,0	757	212	93,3	0,0	44,7	144	14,9	0
2,5-5,5	10 597	3 439	72,7	0,2	44,4	5 250	37,4	11
6,0-7,0	2 674	899	68,8	1,2	43,5	3 261	91,3	19
7,5-8,5	1 389	376	68,9	4,0	44,0	2 333	132,2	31
9,0-10,0	176	116	62,2	16,6	44,9	655	224,3	22
11,0-12,0	322	16	58,8	100,0	45,9			155
Yhteensä	15 915	5 057	72,0	0,9	44,3	11 643	56,4	238

Keskimääräisessä PD:ssä ja riskipainossa ei ole huomioitu maksukyvyttömiä eli luottoluokkia 11,0 ja 12,0.

Liite 20 Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Milj. €	31.3.2018	31.12.2017
Hyväksyttävä oma varallisuus	929	902
Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)		
Markkinariski	477	460
Vakuutusriski	291	289
Vastapuoliriski	40	40
Operatiivinen riski	45	45
Hajautushyödyt ja vaimennusvaikutus	-176	-169
Yhteensä	677	666
Puskuri SCR:ään	252	236
SCR-suhde, %	137	135
SCR-suhde, % (ilman siirtymäsääntöä)	137	135

Luvut ovat OP Ryhmän arvion mukaisia ja niissä on huomioitu siirtymäsäännökset.

Liite 21 Lähipiiritapahtumat

OP Yrityspankki -konsernin lähipiiriin muodostavat emoyhtiö OP Osuuskunta, konserniin yhdistellyt tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, hallintohenkilöt ja näiden läheiset perheenjäsenet sekä muut lähipiiriin kuuluvat yhteisöt. OP Yrityspankki -konsernin hallintohenkilöihin luetaan OP Yrityspankki Oyj:n toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet. Lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisaryritykset OP Osuuskunta -konsernissa.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2017 jälkeen.

Taloudellinen informaatio 2018

Arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisen tiedonantovelvoitteen perusteella OP Yrityspankki Oyj julkaisee seuraavan taloudellisen informaation.

Vuoden 2018 osavuositarkastusten julkaisupäivät:

Osavuositarkastus 1.1.–30.6.2018	1.8.2018
Osavuositarkastus 1.1.–30.9.2018	31.10.2018

Helsingissä 3.5.2018

OP Yrityspankki Oyj
Hallitus

Lisätiedot:

Vt. toimitusjohtaja Hannu Jaatinen, puh. 010 252 2874
Viestintäjohtaja Carina Geber-Teir, puh. 010 252 8394

www.op.fi